

Inspectie voor de Sanctietoepassing
Ministerie van Veiligheid en Justitie

PI Krimpen aan den IJssel

Inspectierapport

Doorlichting

PI Krimpen aan den IJssel

Inspectierapport

Doorlichting

Maart 2011

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Samenvatting	8
1 Inleiding	12
1.1 Aanleiding en doel	13
1.2 Reikwijdte van de doorlichting	13
1.3 Toetsingskader	13
1.4 Opzet	14
1.5 Objectbeschrijving	15
1.6 Recent onderzoek	16
1.7 Leeswijzer	16
2 Rechtspositie gedetineerden	18
2.1 Rechtmatige insluiting	19
2.2 Huisregels en introductie	20
2.3 Activiteitenprogramma	21
2.4 Accommodatie	24
2.5 Voeding en winkel	25
2.6 Maatschappelijk contact	26
2.7 Toegang tot zorg	29
2.8 Disciplinaire straffen en maatregelen	31
2.9 Klachtafhandeling	33
2.10 Conclusie	34
3 Omgang met gedetineerden	36
3.1 Screening	37
3.2 Bejegening	41
3.3 Rapportage en documentatie	44
3.4 Conclusie	46
4 Interne veiligheid	48
4.1 Preventie en beheersing van calamiteiten	49
4.2 Agressiebeheersing	50
4.3 Drugsontmoediging	53
4.4 Conclusie	54
5 Maatschappijbeveiliging	56
5.1 Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht	57
5.2 Toekenning verlof	61
5.3 Voorwaardelijke invrijheidstelling	63
5.4 Conclusie	65

6	Maatschappelijke reïntegratie	66
6.1	Vorbereiding nazorg	67
6.2	Reïntegratietrajecten	69
6.3	Conclusie	71
7	Organisatieaspecten	72
7.1	Personeelsmanagement	73
7.2	Communicatie	75
7.3	Integriteit	77
7.4	Conclusie	78
8	Slotbeschouwing	80
	Bijlage 1 Oordeel	84
	Bijlage 2 Aanbevelingen	86
	Bijlage 3 Afkortingen	90
	Bijlage 4 Bronnen	94
	Bijlage 5 Inspectieprogramma	96
	Bijlage 6 Geografische ligging	100

Voorwoord

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) heeft in december 2010 een doorlichting uitgevoerd bij de PI Krimpen aan den IJssel.

De Inspectie komt, afgezien van een aantal opmerkingen die tot verbeteringen kunnen leiden, in het algemeen tot een positief oordeel.

Opvallend is het grote aantal klachten dat in deze inrichting door gedetineerden wordt ingediend. De ISt beveelt dan ook aan, een analyse op de klachten uit te voeren.

In het onlangs verschenen Jaarbericht 2010 van de Inspectie wordt aangekondigd dat de inspectierapporten voortaan iets anders ingedeeld zullen worden.

De rapportage over de PI Krimpen aan den IJssel dateert nog van voor dit besluit, en is dus nog volgens de oude systematiek opgesteld.

W.F.G. Meurs
hoofdinspecteur

Samenvatting

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) heeft in december 2010 de penitentiaire inrichting (PI) Krimpen aan den IJssel doorgelicht. PI Krimpen aan den IJssel is een normaal beveiligde penitentiaire inrichting met een bestemming als huis van bewaring (hvb) en gevangenis. Het doel van de doorlichting is vast te stellen hoe het in PI Krimpen aan den IJssel is gesteld met de rechtspositie van gedetineerden, de omgang met gedetineerden, de interne veiligheid, de maatschappijbeveiliging, de maatschappelijke reïntegratie en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie. De ISt beschouwt daarbij de drie dimensies beleid, uitvoering en borging.

Het algemene beeld dat uit de doorlichting naar voren komt, is dat de inrichting overwegend voldoet aan de verwachtingen van de ISt. De omgang met gedetineerden is respectvol en de aangeboden voorzieningen voor gedetineerden voldoen. Er zijn echter ook processen die verbetering behoeven, zoals de informatie-uitwisseling over gedetineerden, met name de dagrapportages, en de taakverdeling tussen directie, middenkader en executieve medewerkers. Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen per aspect en uiteindelijk de belangrijkste aanbevelingen.

Rechtspositie gedetineerden

Over de rechtspositie van gedetineerden in PI Krimpen is de ISt over het algemeen positief. Gedetineerden zijn bijvoorbeeld zeer tevreden over de bibliotheek en het arbeidsaanbod is divers. Wel zijn er enkele aandachtspunten. De activiteiten in het dagprogramma zijn erg krap op elkaar gepland, wat op meerdere manieren een negatief effect heeft op de rechtspositie. Voor bijvoorbeeld de introductie van nieuwe gedetineerden op de afdeling of het invullen van rapportages is niet altijd voldoende tijd, waardoor dit naar het weekend wordt geschoven. Recente informatie met betrekking tot de gedetineerden is hierdoor niet altijd direct beschikbaar. Een ander punt van aandacht is de klachtafhandeling binnen de inrichting. Vergeleken met andere p.i.'s komen er in PI Krimpen jaarlijks zeer veel klachten binnen. Ook duurt de afhandeling van deze klachten vrij lang.

Omgang met gedetineerden

De Inspectie heeft een wisselend beeld gekregen van de omgang met gedetineerden. De medewerkers gaan respectvol met gedetineerden om. De waarde van het mentorsysteem blijkt in de praktijk echter beperkt te zijn. De rapportagepraktijk voldoet niet aan de verwachtingen. De dagrapportage wordt namelijk niet standaard in het daardoor bedoelde registratiesysteem (TULP-selectie) ingevoerd, mentorgesprekken worden niet altijd gerapporteerd en de kwaliteit van de rapportage kan beter. Het screenen van gedetineerden en de uitwisseling van de informatie daarover verloopt daarentegen prima. Wel zijn incidenteel contra-indicaties voor plaatsing op

een meerpersoonscel (MPC) niet altijd tijdig afgegeven. De screening op de nazorggebieden kent bovendien achterstanden. De grote instroom arrestanten is daar mede debet aan. De inrichting checkt haar werkprocessen, maar kan de evaluatie verbeteren door structureler de bejegening, rapportage en de screening te bezien.

Interne veiligheid

De ISt is overwegend positief over de interne veiligheid. Het beleid voldoet op de meeste punten. De inrichting heeft echter geen visie op de beheersing van agressie en geweld. Wat betreft de uitvoering is het voornaamste punt van kritiek de lage deelname van executieve medewerkers aan de training praktisch penitentiair optreden (PPO) en het lage percentage van het personeel dat slaagt voor de fitheidstest (FITKIT). De inrichting dient hier meer aandacht aan te besteden. De inrichting zou verder een beter inzicht kunnen realiseren op de effecten van het drugsontmoedigingsbeleid.

Maatschappijbeveiliging

De uitvoering van de processen van maatschappijbeveiliging is overwegend op orde. De PI verhindert afdoende dat een gedetineerde zich kan onttrekken aan de vrijheidsontneming. Bovendien vindt er voldoende weging van maatschappelijke risico's plaats bij het toekennen van vrijheden aan een gedetineerde. Het afwegingsproces kan nog verbeteren door de v.i adviezen beter te onderbouwen en de multidisciplinaire bespreking door meerdere disciplines te laten plaatsvinden.

Maatschappelijke reïntegratie

PI Krimpen heeft een grote populatie die in aanmerking komt voor deelname aan een traject in het kader van Terugdringen Recidive (TR), maar krijgt met name door onderbezetting bij de trajectbegeleiders niet alle gedetineerden in een TR-traject. Het aanbod aan gedragsinterventies is behoorlijk en dat is een basisvoorwaarde om de reïntegratieplannen ook tot uitvoering kunnen laten komen. Voor wat betreft de nazorgactiviteiten is PI Krimpen goed aangesloten bij de regionale voorzieningen hiervoor zoals het veiligheidshuis en het nazorgoverleg. Het screenen van alle gedetineerden op de probleemgebieden blijft lastig. Wellicht dat de nieuwe werkwijze, waarbij wordt samengewerkt met gemeente Rotterdam, uitkomst gaat bieden.

Organisatieaspecten

De ISt is over het algemeen tevreden over de onderzochte organisatieaspecten, maar PI Krimpen dient op enkele punten nog wel te verbeteren. Teamoverleggen en multidisciplinaire overleggen (MDO) over casuïstiek zijn essentieel voor een goede communicatie in een inrichting. De

inrichting dient er daarom voor te zorgen dat deze structureel doorgang vinden en voldoende mensen deze bijwonen. De Inspectie signaleerde bovendien een verschuiving in taken tussen management, afdelingshoofden en senior penitentiair inrichtingswerkers (piw'ers). Afdelingshoofden hebben hierdoor minder dagelijkse bemoeienis op de verblijfsafdeling waardoor piw'ers hen in mindere mate zien. Hierdoor ervaren piw'ers een grotere afstand dan voorheen ten opzichte van hun leidinggevende.

Aanbevelingen

Hieronder staan de belangrijkste aanbevelingen. Zie bijlage 2 voor een overzicht van alle aanbevelingen.

De ISt beveelt de PI het volgende aan:

- a. Draag zorg dat alle gedetineerden kort na binnenkomst op de afdeling een introductiegesprek hebben.
- b. Creëer op het hvb een activiteiten aanbod dat voldoet aan de norm.
- c. Onderzoek wat de oorzaak is van de zeer grote hoeveelheid klachten.
- d. Leg vast waar een dagrapportage aan moet voldoen en zorg dat overeenkomstig wordt gehandeld.
- e. Zorg ervoor dat al het executieve personeel geregeld deelneemt aan PPO.
- f. Houdt de uitvoering van kritische processen en het gebruik van technische beveiligingsapparatuur onder de aandacht door regelmatige bespreking van de toepassing cq. het gebruik.
- g. Evalueer de werkwijze (inspanningen) van de medewerkers maatschappelijke dienstverlening (mmd'ers) met betrekking tot het op orde brengen van de leefgebieden. Betrek hierbij de samenwerking met de ketenpartners. Breng eventuele verbeterpunten op orde en leg vervolgens de actuele werkwijze vast.
- h. Leg duidelijk vast welke taken bij afdelingshoofden en welke taken bij senior piw'ers rusten.
- i. Draag zorg voor het goed functioneren van teamoverleggen.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

De Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) houdt toezicht op de sanctietoepassing in Nederland. Zij doet dit onder meer door penitentiaire inrichtingen met een zekere regelmaat op hun functioneren te beoordelen. De PI Krimpen aan den IJssel (hierna: PI Krimpen) is een inrichting met een bestemming als huis van bewaring (hvb) en gevangenis. De ISt heeft PI Krimpen nog niet eerder doorgelicht.

Doel

Het doel van de doorlichting is te bezien hoe het in PI Krimpen is gesteld met de rechtspositie van en de omgang met gedetineerden, de veiligheid, de reïntegratieactiviteiten en de daarmee samenhangende aspecten van organisatie. Aan de hand van haar oordeel doet de ISt verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen.

1.2 Reikwijdte van de doorlichting

PI Krimpen is in de huidige organisatiestructuur van het gevangeniswezen een zelfstandige vestiging.¹

1.3 Toetsingskader

Voor de doorlichting van PI Krimpen heeft de ISt het standaardtoetsingskader voor het gevangeniswezen gebruikt. Dit toetsingskader is gebaseerd op (inter)nationale wet- en regelgeving.² Het toetsingskader omvat de aspecten:

- rechtspositie gedetineerden;
- omgang met gedetineerden;
- interne veiligheid;
- maatschappijbeveiliging
- maatschappelijke reïntegratie;
- organisatie.

¹ De afgelopen jaren is het gevangeniswezen gereorganiseerd tot 29 zelfstandige vestigingen die, onderverdeeld in drie regio's, door DJI worden aangestuurd door drie regiomanagers. De regiomanagers leggen verantwoording af aan de hoofddirecteur DJI.

² Het betreft internationale verdragen, gedragsregels, wetgeving, maatregelen, ministeriële regelingen, circulaires en aanwijzingen die van toepassing zijn op de tenuitvoerlegging van detentie. Zie voor het volledige toetsingskader de website van de ISt (www.inspectiesanctietoepassing.nl), waar het als bijlage bij het inspectierapport is gevoegd.

Deze aspecten geven, in samenhang, een goed beeld van de stand (en gang) van zaken in een penitentiaire inrichting.

Genoemde aspecten zijn opgedeeld in criteria. De ISt komt aan de hand van die criteria tot een oordeel op de drie dimensies beleid, uitvoering en borging:

- Bij de dimensie beleid beziet de ISt of in de inrichting ten aanzien van een te toetsen criterium (vastgelegd) beleid beschikbaar is dat voldoet aan geldende wet- en regelgeving.
- Bij de dimensie uitvoering stelt de ISt vast in hoeverre de uitvoering voldoet.
- Bij de dimensie borging gaat de ISt na in hoeverre op handelingsniveau de toepassing van het beleid is zeker gesteld en in hoeverre de p.i. het beleid periodiek evalueert op effectiviteit en zo nodig bijstelt.

De ISt geeft haar oordeel weer in de volgende vier waarderingen:

Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen

Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen

Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen

Voldoet aan de relevante normen en verwachtingen

In bijlage 1 staan alle oordelen op de toetsingscriteria bij elkaar.

1.4 Opzet

Methode

Bij een doorlichting verzamelt de ISt feitelijke gegevens door documentonderzoek, observaties in de p.i. en interviews met betrokkenen bij de inrichting. Het standaardtoetsingskader vormt het uitgangspunt van de doorlichting. Dit toetsingskader is uitgewerkt in een aantal gestructureerde vragen- en checklijsten. Op grond van vooraf door de p.i. verstrekte documentatie stelt de ISt eventueel aanvullende informatievragen op. De ISt zet alle verzamelde gegevens af tegen de criteria uit het toetsingskader en komt zo tot een oordeel over het beleid, de uitvoering en de borging (zie 1.3).

De doorlichting van PI Krimpen is uitgevoerd door drie inspecteurs en een coördinator bedrijfsvoering van de ISt, in een periode van drie dagen. Zie bijlage 5 voor het volledige inspectieprogramma van de doorlichting.

Tijdpad

Op 16 november 2010 heeft de Ist de doorlichting aangekondigd. De doorlichting is op 8, 15 en 16 december 2010 uitgevoerd. De vestigingsdirecteur heeft op 26 januari 2011 de conceptversie van het inspectierapport voorgelegd gekregen voor wederhoor op de feitelijke bevindingen. De Ist heeft de wederhoorreactie op 14 februari 2011 ontvangen. Op 3 maart 2011 heeft de hoofdinspecteur het inspectierapport vastgesteld en aangeboden aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

1.5 Objectbeschrijving

PI Krimpen is in 1995 gebouwd en in 1996 in gebruik genomen. De inrichting is normaal beveiligd en fungeert als huis van bewaring en gevangenis. Het complex bestaat uit twee gespiegelde bouwdelen. Elk van deze delen bestaat uit twee gekoppelde kruisgebouwen met twee verdiepingen. Later heeft aan beide gekoppelde kruizen uitbouw plaatsgevonden. Het voorgebouw huisvest kantoorruimten voor onder andere directie, de detentieondersteunende diensten zoals het bureau selectie- en detentiebegeleiding (BSD), de binnenkomstafdeling delinquenten (BAD), de bevolkingsadministratie (BVA), de medische dienst (MD) en de zorgfunctionarissen. Tussen de twee gespiegelde delen bevindt zich een verbindend H-vormig bouwdeel, waar de keuken, de werkzalen, bibliotheek en onderwijsvoorzieningen gevestigd zijn.

De totale capaciteit is 468 plaatsen. De inrichting heeft verschillende bestemmingen. Een van deze bestemmingen is een Extra Zorg Voorziening (EZV).³ Op afdeling I verblijven gedetineerden met een traject in het kader van Terugdringen Recidive (TR). De volledige capaciteit is ten tijde van de inspectie in gebruik. Tabel 1 geeft een overzicht van de bestemmingen en de capaciteit.

³ Een EZV is een afdeling voor kwetsbare gedetineerden die zich niet kunnen handhaven in een regulier regime en aan wie in kleinere groepen meer structuur en/of bescherming geboden wordt.

Tabel 1: Capaciteit en bestemmingen PI Krimpen

Bestemming	Afdeling	Cellen	Plaatsen	Mpc-plaatsen	
				Aantal	Percentage
Gevangenis	A/B, C/D, G/H, I	300	336	36	10,7
Huis van bewaring	E/F	90	102	12	11,7
EZV	J	30	30		
Totaal			468	48	10,3

1.6 Recent onderzoek

De ISt heeft PI Krimpen bezocht voor de volgende themaonderzoeken: Gewelddbeheersing (maart 2006), Werkwijze commissies van toezicht (mei 2008) Aansluiting nazorg (juli 2008), Jeugdafdelingen binnen PI's (juli 2008), Rechtspositie arrestanten (april 2009). In mei 2008 was er een audit gezondheidszorg vanuit het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). In februari 2010 vond een Externe Security Audit (ESA) plaats. De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSI) bezocht PI Krimpen in november 2008 in het kader van haar adviestaak.

1.7 Leeswijzer

De navolgende hoofdstukken behandelen elk een aspect uit het toetsingskader. Elke paragraaf opent met de standaardomschrijving van het toegepaste criterium uit het toetsingskader. Hierop volgen de bevindingen, het oordeel en eventuele aanbevelingen. Elk hoofdstuk besluit met een conclusie. Het laatste hoofdstuk geeft een slotbeschouwing over het geheel van bevindingen.

2

Rechtspositie gedetineerden

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een negental criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de rechtspositie van de gedetineerden in PI Krimpen. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie bij de vraag of de rechten van gedetineerden zijn gewaarborgd zoals die in (inter)nationale regelgeving zijn vastgelegd

2.1 Rechtmatige insluiting

criterium

Gedetineerden dienen op basis van een rechtmatige titel te worden ingesloten. Het is daarom zaak dat een inrichting alle documenten rondom insluiting en identiteit goed controleert en vastlegt in het gedetineerden-dossier. Daartoe heeft de sectordirecteur gevangeniswezen in oktober 2006 een fatteringsregeling bevolkingsadministratie vastgesteld die bij het insluitingsproces moet worden toegepast.

Bevindingen

PI Krimpen heeft de processen van BAD⁴ en bevolkingsadministratie (BVA) bij de binnenkomst van gedetineerden samengevoegd en vastgelegd. Meteen na opname van de biometriegegevens door medewerkers van het BAD verrichten medewerkers van de bevolkingsadministratie een korte intake waarbij onder andere identiteitsgegevens worden gecontroleerd. De BVA-medewerkers nemen eventuele preciosa⁵ daarbij in en bergen deze geseald op in een daartoe bestemde kluis. De sleutel van deze kluis is uitsluitend in het bezit van de bevolkingsadministratie. Het aantal kledingstukken dat een gedetineerde kan invoeren is gemaximeerd. Een medewerker BAD voert het aantal in een door PI Krimpen ontwikkeld systeem in. Executieven op de leefafdelingen kunnen deze gegevens raadplegen, zodat eenvoudig te zien is hoeveel kledingstukken een gedetineerde nog kan invoeren.

De bevolkingsadministratie past de fatteringsregeling toe zoals deze bedoeld is. De eerste medewerker fattert de mutaties. De directie controleert wekelijks een steekproef van 5% hiervan. Overzichten van deze steekproeven zijn aan de ISt getoond en waren actueel en in orde.

⁴ BAD staat voor binnenkomst afdeling delinquenten. Nieuwe inkomsten komen de p.i. altijd binnen via deze afdeling.

⁵ Preciosa zijn persoonlijke, waardevolle goederen zoals identiteitsdocumenten, contant geld, bankpassen, etc.

In oktober 2008 heeft een deskundige van DJI een audit BVA-processen uitgevoerd, die positief is afgesloten. Er is momenteel geen nieuwe audit gepland.

Oordeel

Insluiting

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet. De processen van BAD en BVA zijn beschreven. Omdat medewerkers BAD en BVA hun taken uitvoeren conform deze beschrijvingen, voldoet ook de uitvoering. De directie controleert wekelijks 5% van de mutaties van de BVA en DJI heeft een audit uitgevoerd naar de toepassing van BVA-processen. Er vindt echter niet stelselmatig een periodieke audit van BVA-processen plaats. De borging voldoet daarom overwegend.

2.2 Huisregels en introductie

criterium

Iedere gedetineerde moet bij binnenkomst in een inrichting zo veel mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal op de hoogte worden gesteld van zijn rechten en plichten. Daarbij moet hem duidelijk gemaakt worden hoe hij zich kan beklagen. Om die reden is de directeur van een inrichting (wettelijk) verplicht om huisregels voor de inrichting vast te stellen. De inhoud en structuur van deze huisregels moet aansluiten bij het Model huisregels penitentiaire inrichtingen.⁶ Daarnaast acht de ISt het van belang dat de medewerkers van de inrichting met iedere op een afdeling inkomende gedetineerde een intakegesprek houdt met onder andere uitleg over de interne gang van zaken.

Bevindingen

De processen voor de introductie van een gedetineerde op een afdeling zijn onlangs geüniformeerd. Aan de hand van een checklist volgt een gesprek van ongeveer een half uur. De penitentiair inrichtingswerker (piw'er) legt dan uit hoe diverse zaken werken op de afdeling, zoals de gang van zaken rond verlof en urinecontroles (uc's) en hoe het dagprogramma er uitziet. Deze checklist staat niet in het registratiesysteem TULP, maar is een los formulier. Gedetineerden tekenen dat ze dit gesprek hebben gehad. Het formulier gaat in de persoonlijke map van een gedetineerde. Ook het gedrag van de gedetineerde tijdens dit introductiegesprek wordt in deze map genoteerd.

Als een gedetineerde geen Nederlands spreekt, treedt meestal een reiniger

⁶ De minister van Justitie heeft het Model huisregels penitentiaire inrichtingen vastgesteld bij de invoering van de Pbw in 1998. Het model vormt de standaard voor de per inrichting door de directeur vast te stellen huisregels.

of andere gedetineerde op als tolk.

Op de gevangenisafdelingen kan het voorkomen dat het enkele dagen duurt voordat een gedetineerde een introductiegesprek heeft. Door volle dagprogramma's moeten piw'ers soms 's middags drie 100%-activiteiten⁷ begeleiden. Het introductiegesprek wordt op sommige afdelingen hierdoor nogal eens uitgesteld naar het weekend.

De huisregels zijn actueel. De uittreksels zijn in vreemde talen beschikbaar, onder andere in het Engels, Turks, Frans en het Arabisch. Het is de bedoeling dat een uittreksel van de huisregels bij binnenkomst op cel ligt. Hierop is ook aangegeven hoe gehandeld dient te worden bij beklag. Momenteel lijkt er echter niet op elke cel een uittreksel aanwezig te zijn. De volledige huisregels zijn te vinden op de teamkamer.

Oordeel

Introductie

Beleid

Uitvoering

Borging

Het geüniformeerde beleid en de checklist die voor het introductiegesprek wordt gebruikt, zorgen ervoor dat het beleid voldoet. Gedetineerden krijgen echter niet altijd kort na binnenkomst dit introductiegesprek en er vindt geen registratie plaats in TULP dat er een introductiegesprek is gevoerd. Uitvoering en borging voldoen daarom overwegend.

Aanbevelingen

- Draag zorg dat alle gedetineerden kort na binnenkomst op de afdeling een introductiegesprek hebben.
- Draag ervoor zorg dat op elke cel een uittreksel van de huisregels aanwezig is.

2.3 Activiteitenprogramma

Criterium

Gedetineerden hebben wettelijk recht op een aantal regimesactiviteiten, zoals dagelijks een uur luchten, minimaal tweemaal per week drie kwartier sport, wekelijks bibliotheekbezoek, onderwijs en recreatie (minimaal zes uur per week waarvan ten minste twee blokken van twee uur aaneengesloten). Gedetineerden in een regime van beperkte gemeenschap (o.a. regulier huis van bewaring) dienen wekelijks minimaal gedurende 43 uur activiteiten te krijgen aangeboden. Veroordeelden tot een gevangenisstraf met een regime van algehele gemeenschap hebben recht op een programma met

⁷ 100%-activiteiten zijn activiteiten waarvan wordt verwacht dat alle gedetineerden er aan deelnemen. Gedetineerden die niet deelnemen, worden op hun cel ingesloten. Tijdens 100%-activiteiten zijn er geen piw'ers op de afdeling aanwezig.

een wekelijks verblijf van minstens 59 uur buiten de cel en met 45 uur activiteiten. Aan gedetineerden die een cel delen, biedt de inrichting zo mogelijk een wisselrooster aan.

Bevindingen

Het huidige activiteitenprogramma van PI Krimpen functioneert sinds 6 april 2010. In dit programma hebben gedetineerden in het hvb per week 42 ½ uur aan activiteiten en gedetineerden in de gevangenis 45 ¼ uur aan activiteiten. Gedetineerden in de gevangenis zijn per week 61 uur uit hun cel. Het aantal uren aan activiteiten is voor het hvb dus net onvoldoende.

Sport

Gedetineerden in de gevangenis hebben driemaal drie kwartier sport en in het hvb tweemaal drie kwartier sport. Sportmomenten kunnen bestaan uit fitness, zalsport en voetbal. Aan elke activiteit mag door een gedetineerde eenmaal per week worden deelgenomen.

De bezetting bij de instructeurs lichamelijke opvoeding (ILO) is momenteel krap. Het gebeurt echter niet vaak dat hierdoor een sportmoment uitvalt.

Bibliotheek

Gedetineerden waarderen de bibliotheek zeer. Er zijn bijvoorbeeld veel kranten in diverse talen aanwezig. Bezoek aan de bibliotheek valt zelden uit. De laatste keer dat dit gebeurde is ongeveer twee maanden geleden. Er is geen registratie van de uitval.

De bibliotheek beschikt over een breed samengestelde en actuele collectie. In de bibliotheek is specifiek op detentie afgestemde juridische informatie beschikbaar, waaronder wetboeken uit 2010 en het bajesboek. Er zijn religieuze en spirituele boeken, strips en boeken in vreemde talen. Ook kunnen gedetineerden boeken bestellen als de bibliotheek het de moeite waard vindt om deze in de collectie op de te nemen.

Arbeid

Zowel voor gedetineerden in de gevangenis als het hvb wordt arbeid aangeboden. PI Krimpen biedt diverse soorten arbeid aan, waaronder in de bakkerij, op de metaalafdeling, als reiniger en in de tuinploeg. De gedetineerden van afdelingen G en H gaan niet naar de arbeid. Op deze afdeling zitten arrestanten, arbeidsongeschikten en kortgestraften. Zij krijgen op de arbeidsmomenten recreatie als compensatie.

Gedetineerden hebben over het algemeen vier dagen van vier uur arbeid. Zij worden voor twintig uur arbeid per week betaald. Gedetineerden die werkzaam zijn in de bakkerij werken zes dagen in de week. De vrijdag is voor overige gedetineerden momenteel arbeidsloos. Op vrijdag krijgen gedetineerden vervangende recreatie als compensatie.

Arbeid valt niet vaak uit. Wel is de formatie momenteel dermate krap, dat arbeid uitvalt bij ziekte van een werkmeester. Mocht dit het geval zijn, dan probeert de PI vervangende arbeid te regelen. De tuinploeg wordt dan bijvoorbeeld geschrapt en de werkmeester hiervan ingezet op de arbeidszaal. De gedetineerden uit de tuinploeg werken dan mee op de arbeidszaal. Als het niet mogelijk is vervangende arbeid te regelen, gaan de gedetineerden achter de deur.⁸

De activiteiten van gedetineerden zijn krap op elkaar gepland. Zo kan het gebeuren dat er in de middag drie 100%-activiteiten plaatsvinden. Piw'ers geven aan dat voor het uitvoeren van bepaalde taken hierdoor gedurende de week weinig tijd is, waardoor deze dan in het weekend gebeuren. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld de intake van een nieuwe gedetineerde op de afdeling of het invullen van rapportages (zie ook paragraaf 3.3).

Oordeel

Activiteiten

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet beperkt. Aan het hvb wordt momenteel te weinig uren aan activiteiten aangeboden. Ook is het programma soms dermate druk, dat executieve medewerkers bepaalde taken doorschuiven naar het weekend.

De uitvoering voldoet overwegend. Er is weinig uitval van activiteiten en gedetineerden zijn in het algemeen tevreden over de activiteiten. Er is een divers arbeidsaanbod en de bibliotheek heeft een ruime collectie. Bij incidentele uitval van activiteiten wordt niet gecompenseerd.

De borging voldoet beperkt. De uitval van activiteiten wordt niet gemonitord. De directie kan momenteel niet herkennen wanneer bepaalde activiteiten stelselmatig uitvallen. Ook is zowel bij sport als bij arbeid de formatie momenteel krap, waardoor bij ziekte of verlof van een sportinstructeur of werkmeester een activiteit uitvalt.

Aanbevelingen

- Creëer op het hvb een activiteiten aanbod dat voldoet aan de norm.
- Draag ervoor zorg dat executieven voldoende tijd hebben om alle taken die bij hun functie horen op evenwichtige wijze uit te voeren.
- Draag ervoor zorg dat er bij uitval van een activiteit zo veel mogelijk compensatie is.
- Registreer centraal de uitval van activiteiten.

⁸ De inrichting geeft in de wederhoorreactie aan dat zij in januari vijf medewerkers Arbeid heeft aangetrokken. In het nieuwe dagprogramma, dat waarschijnlijk per april 2011 in werking treedt, zullen gedetineerden vijfmaal in de week werken.

2.4 Accommodatie

criterium

In ministeriële regelgeving staat gedetailleerd omschreven waaraan een cel, qua uitvoering, moet voldoen. Sinds 2004 dient een inrichting, ingegeven door het toenmalige capaciteitstekort, ook de beschikking te hebben over een substantieel aantal meerpersoonscellen (MPC).⁹ Meestal zijn dit éénpersoonscellen die zodanig zijn aangepast dat er twee gedetineerden permanent in kunnen verblijven.

Het is van belang dat de inrichting vooral de ruimten waar gedetineerden verblijven goed onderhoudt en aan hen de mogelijkheid biedt hun kleding schoon te houden. Zij krijgen gelegenheid hun beddengoed regelmatig verschonen en minimaal twee keer per week te douchen. Het Model huisregels penitentiaire inrichtingen schrijft een aantal zaken dwingend voor die op hygiëne betrekking hebben.

Bevindingen

In het geheel maakt PI Krimpen een schone en verzorgde indruk. In totaal heeft de inrichting 48 meerpersoonscellen. Dit is bijna 13% van de capaciteit.

Op elke afdeling zijn gedetineerden aangewezen als afdelingsreiniger, die de algemene voor gedetineerden toegankelijke ruimtes schoonhouden. Het schoonmaken van overige ruimtes in de inrichting gebeurt door de algemene gedetineerdenreiniging onder leiding van een arbeidsmedewerker. Een extern schoonmaakbedrijf maakt het voorgebouw schoon. Gedetineerden reinigen hun eigen cel. Het linnenpakket dient wekelijks te worden gewisseld. Alle gedetineerden hebben een eigen douche op cel. Zij kunnen hun kleren laten wassen door de afdelingsreiniger.

De afdeling facilitaire zaken van de inrichting lijkt niet bekend met de richtlijn technische hygiënezorg DJI. De hygiëne in de inrichting wordt niet stelselmatig en periodiek gecontroleerd door een onafhankelijke (kennis) instantie.

Iedere gedetineerde heeft een kleine koelkast, in een meerpersoonscel staan er dus twee. Tv's zijn te huur.

In de zomer is het op veel cellen erg warm. Zeker met twee personen op een meerpersoonscel is het voor de gedetineerden erg benauwd. Mede om deze reden is er voor de meerpersoonscellen een roulatiesysteem (zie paragraaf 3.1) Ook hebben gedetineerden daarom standaard een ventilator op cel.

⁹ Het streven was 13% meerpersoonscellen van de totale inrichtingscapaciteit. In geval van duo-cellen betekent dat 23% plaatsen in een meerpersoonscel.

Accommodatie**Beleid****Uitvoering****Borging****Oordeel**

Het beleid voldoet overwegend. Reiniging van eigen cel en persoonlijke verzorging zijn in de huisregels beschreven. De richtlijn technische hygiënezorg DJI is echter niet bekend. De uitvoering voldoet. De inrichting maakt optisch een schone en verzorgde indruk. In veel cellen is het in de zomer warm, maar om deze reden hebben gedetineerden standaard een ventilator op cel. De reinheid op de afdelingen kan beter geborgd worden door hier vanuit een algemene dienst geregeld naar te laten kijken. De borging voldoet daarom overwegend.

2.5 Voeding en winkel

 criterium

De artikelen 42 lid 2, en 44 lid 1 en 3 van de Pbw bepalen dat de inrichting bij de verstrekking van voeding aan gedetineerden rekening houdt met (medische) diëten en met de godsdienst en/of levensovertuiging van gedetineerden. De DJI heeft daarnaast een programma van eisen (pve) opgesteld dat op landelijke schaal bepaalt aan welke eisen de voeding dient te voldoen qua variëteit en voedingswaarde. Aangezien binnen het gevangeniswezen in meerderheid van de gevallen cateringbedrijven de voeding leveren, dienen zij te voldoen aan dit pve.¹⁰

Op grond van artikel 44 lid 5 Pbw dient de directeur van een inrichting zorg te dragen voor een winkelvoorziening. De wijze waarop dit plaatsvindt, varieert per inrichting.

Bevindingen

PI Krimpen houdt bij de verstrekking van voeding rekening met godsdienst en/of levensovertuiging en eventuele diëten. De verstrekking van de warme maaltijd is in handen van een externe cateraar, die op locatie maaltijden levert. Alle gedetineerden hebben een koelkast en magnetron op cel om hun maaltijd te kunnen bewaren en zelf op te warmen. Gedetineerden geven zelf aan dat er dagelijks veel warme maaltijden worden weggegooid. De reden hiervoor is dat gedetineerden de geleverde maaltijden vaak niet lekker vinden en daarom veel zelf koken. Onlangs zijn de gedetineerden gevraagd aan te geven of ze een warme maaltijd verstrekt willen hebben. Het geld dat hiermee bespaard kan worden, komt uiteindelijk ten goede aan alle gedetineerden in de vorm van een barbecue. Het is een alles of niets keuze, er is dus geen mogelijkheid bepaalde dagen/maaltijden wel een maaltijd te ontvangen en andere niet. Dat zou administratief te intensief

¹⁰ Een enkele inrichting van het gevangeniswezen bereidt de voeding nog vers in eigen keuken.

zijn. Nog maar enkele gedetineerden zijn op dit aanbod ingegaan. Gedetineerden kiezen er toch voor elke dag een warme maaltijd te ontvangen, omdat sommige warme maaltijden wel in de smaak vallen en het voor gedetineerden geen direct financieel voordeel heeft niet dagelijks een maaltijd af te nemen.

Het brood voor gedetineerden bakt PI Krimpen in haar eigen bakkerij. Daardoor hebben gedetineerden elke dag een vers halfje brood, in plaats van om de dag zoals de standaardverstrekking in andere p.i.'s. Mocht dit niet voldoende zijn, dan is er altijd de mogelijkheid meer brood te krijgen.

De prijzen van de winkel zijn volgens de gedetineerden gelijk met andere p.i.'s. Zij zijn daarom niet ontevreden over deze prijzen.

Gedetineerden zijn echter ontevreden over de verstrekking van het inkomstenpakket bij binnenkomst op een nieuwe afdeling. De inhoud hiervan is volgens hen karig.

Via de gedetineerdencommissie (gedeco) en de commissie van toezicht (cvt) kunnen gedetineerden klachten over de voeding en het winkelassortiment kenbaar maken bij de directie. De directie evalueert de voedselverstrekking echter niet periodiek.

Oordeel

Voeding

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet omdat de voedingverstrekking plaats vindt op basis van het standaardcontract van DJI met cateraars. De uitvoering voldoet overwegend. Gedetineerden kunnen zelf een maaltijd bereiden en krijgen voldoende verstrekt. Dagelijks worden echter grote hoeveelheden warme maaltijden weggegooid. De borging voldoet overwegend. Alhoewel de PI gedetineerden via de Gedeco of de cvt gelegenheid geeft tot klagen is er geen sprake van periodieke evaluatie van de voedselverstrekking.

Aanbeveling

- Blijf inspanningen verrichten om een oplossing te vinden voor het dagelijks weggooiden van grote hoeveelheden warme maaltijden.

2.6 Maatschappelijk contact

Criterium

(Inter)nationale regelgeving bepaalt dat gedetineerden bezoek mogen ontvangen en mogen telefoneren en corresponderen met verwanten, andere personen en vertegenwoordigers van externe instanties. In de Pbw is vastgelegd dat gedetineerden ten minste 1 uur per week bezoek mogen ontvangen en, in beginsel op eigen kosten, ten minste eenmaal per week minimaal 10 minuten een telefoongesprek mogen voeren. In het Model huisregels penitentiaire inrichtingen is vastgelegd dat gedetineerden recht

hebben op consulaire bijstand. Ook dienen gedetineerden door middel van tijdschriften, kranten, radio en tv op de hoogte te kunnen blijven van de actualiteit in de vrije samenleving. Op basis van artikel 24 lid 4 van de European prison rules (EPR) verwacht de ISt dat de bezoektijden van een inrichting zodanig zijn dat schoolgaande kinderen van gedetineerden maandelijks op bezoek kunnen komen. Bovendien dient een p.i. ten minste vier keer per jaar, buiten het reguliere bezoek om, ouder-kinddagen te organiseren.

Bevindingen

Bezoek

Zowel in het hvb als in de gevangenis hebben gedetineerden wekelijks standaard de mogelijkheid een uur bezoek te ontvangen. Gedetineerden in de gevangenis hebben verder om de week de mogelijkheid tot een extra uur bezoek, terwijl zij deze mogelijkheid elke week moeten hebben. Omdat de capaciteit van dit tweede uur nooit volledig wordt benut door de gedetineerden, is het in de praktijk mogelijk dat gedetineerden in de gevangenis die dit willen wekelijks twee uur bezoek kunnen ontvangen. Gedetineerden hebben geen klachten over het aantal bezoekmomenten.

Er zijn twee bezoeksalen die voorzien zijn van een zogenaamde slangentafel, die bezoekers en gedetineerden, ook onder de tafel, fysiek van elkaar scheidt.

Er zijn momenteel geen faciliteiten om iets te eten of te drinken, maar binnenkort worden koffieautomaten geplaatst.

Als gedetineerden buiten hun schuld te laat bij het bezoek zijn, bijvoorbeeld doordat de biometrie lang duurt, wordt dit gecompenseerd. Als de bezoeker te laat aanwezig is, wordt dit niet gecompenseerd. Wel mag een bezoeker tot een kwartier voor eindtijd bezoek nog naar binnen.

Bezoek mag de gedetineerde bij het begin en einde over de tafel begroeten, maar tijdens bezoek mogen ze elkaar niet aanraken.

Voor bezoek van bijvoorbeeld een advocaat zijn er aparte spreekkamers, voorzien van een alarmknop. Deze spreekkamers hebben geen af luistervoorziening.

Maandelijks zijn er ouder-kinddagen op de woensdagmiddag voor kinderen tot zestien jaar. Verder vindt ongeveer vier keer per jaar een groot ouder-kindmoment plaats, bijvoorbeeld met Sinterklaas. Tijdens reguliere bezoekmomenten is er geen speelhoekje voor kinderen aanwezig. Ook mogen kinderen niet over de fysieke afscheiding van de slangtafel komen.

Bezoekers kunnen via de gedetineerde vooraf informatie krijgen over het bezoekmoment. In de binnenkomsthal van de PI staat deze informatie ook op een Tv-scherm en in een brochure. Onlangs is de toegangscontrole van bezoekers aangescherpt. Bezoekers waren hierdoor negatief verrast, onder

andere omdat door deze aanscherping opeens ook beugelbeha's uit moesten om 'piepvrij' de PI binnen te gaan.
De bejegening vanuit de voorportier richting bezoekers is volgens de gedetineerden niet altijd goed.

Bellen

Gedetineerden hebben de mogelijkheid te telefoneren gedurende de recreatietijd. Elke gedetineerde kan hierdoor wekelijks minimaal 10 minuten bellen. Per 17 gedetineerden is er een telefoon. Dit kan tot problemen leiden, doordat er vaak meerdere gedetineerden tegelijk willen bellen. Gedetineerden geven aan dat als er onenigheid is tussen gedetineerden, dit in de overgrote meerderheid van de gevallen te maken heeft met bellen. In het hvb wijzen executieve medewerkers bij problemen rond het bellen soms een gedetineerde als 'belregelaar' aangewezen. Zowel executieven als gedetineerden geven aan dat dit de problemen niet altijd oplost.

Bij binnenkomst worden gedetineerden meestal in staat gesteld te bellen. Als een gedetineerde na 17.00 uur binnenkomt, gebeurt dit de volgende dag. Het kan gebeuren dat de executieven op een afdeling tussen 16.00 uur en 17.00 uur druk zijn met andere bezigheden, waardoor gedetineerden die op dat moment binnenkomen pas de volgende dag kunnen bellen.

Media

In de bibliotheek zijn kranten in diverse talen aanwezig. Gedetineerden zijn zeer tevreden over de bibliotheek. Alle gedetineerden kunnen voor 3 euro in de week een tv huren. Zelf een tv invoeren is niet mogelijk.

Oordeel

Contact

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet overwegend. Er zijn regels die betrekking hebben op het contact met de buitenwereld. Het informeren van bezoekers door PI Krimpen kan echter proactiever gebeuren. De directie is het er mee eens dat dit in het geval van de aanscherping van de toegangscontrole te laat is gebeurd.

Ook de uitvoering voldoet overwegend. De faciliteiten voor bezoek en bellen zijn in goede staat. Gedetineerden hebben voldoende gelegenheid tot contact met hun relaties. Het aantal beschikbare telefoons blijkt echter regelmatig een bron van conflict.

De borging voldoet eveneens overwegend. Op basis van signalen vanuit gedetineerden informeert bijvoorbeeld de PI bezoekers nu beter en worden binnenkort koffieautomaten in de bezoekszaal geplaatst. De directie evalueert niet periodiek de gelegenheid tot maatschappelijk contact.

Aanbevelingen

- Informeer bezoekers actief als de gang van zaken bij bezoek verandert.
- Zorg ervoor dat de beltijd evenredig verdeeld wordt tussen gedetineerden, doe dit zodanig dat op druk bezette belmomenten escalaties zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Bezie in hoeverre het aantal telefoons voldoende is voor de bezetting in de inrichting.¹¹

2.7 Toegang tot zorg

Criterium

Het begrip zorg omvat binnen de context van dit criterium geestelijke zorg, medische zorg (inclusief tandheelkundige zorg) en psychosociale zorg. In de inrichting dient voldoende geestelijke zorg beschikbaar te zijn die aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de gedetineerden. Artikel 42 van de Pbw bepaalt dat de aan de inrichting verbonden arts regelmatig spreekuur houdt. Ook in acute situaties moet kunnen worden voorzien in noodzakelijke medische zorg. Op het terrein van de psychosociale zorg moeten er binnen de inrichting gekwalificeerde hulpverleners beschikbaar zijn die casuïstiek bespreken in het zogenaamde psychomedisch overleg (PMO).

Bevindingen

De medische dienst beschikt over de werkprocessen die DJI over verantwoorde medische zorg (VMZ) heeft opgesteld. Deze werkprocessen zijn echter (nog) niet naar de huidige situatie van deze inrichting toegeschreven.

Over het algemeen zijn de gedetineerden tevreden over de zorg die ze binnen PI Krimpen ontvangen. Dagelijks is er een verpleegkundig spreekuur. Als een gedetineerde een sprekersbriefje inlevert, kunnen gedetineerden meestal de volgende dag terecht.

Drie artsen houden spreekuur in de PI. Als een gedetineerde eerder bij een arts is geweest, probeert de medische dienst een gedetineerde zoveel mogelijk door de arts te laten behandelen die hij al heeft gezien.

Over de tandarts zijn de gedetineerden minder tevreden. De wachtlijsten zijn lang en de wachtkamer altijd erg vol. De gedetineerden geven aan dat er momenteel veel beklagzaken over de tandarts lopen.

Er is voorzien in een regeling medische hulpverlening buiten de reguliere

¹¹ De inrichting geeft in de wederhoorreactie aan dat in het nieuwe dagprogramma, dat waarschijnlijk april 2011 wordt ingevoerd, verdiepingen op een afdeling een gespiegeld rooster hebben. Eén van de gevolgen hiervan is dat voor gedetineerden op belmomenten dan zes toestellen beschikbaar zijn in plaats van drie.

kantooruren en in het weekeinde. Deze regeling is duidelijk voor alle betrokkenen.

Gedetineerden vragen zich wel af of medische hulp op tijd aanwezig kan zijn op het moment dat er in de avonduren iets voorvalt. Ook executieven geven aan dat in de avonduren het langer dan wenselijk kan duren voordat er contact is tussen gedetineerde en arts. Als een arts die door een piw'er gebeld is, over de telefoon met een gedetineerde wil spreken, moet eerst de mobiele telefoon uit het voorgebouw worden gehaald. Dit duurt al snel 10 minuten.

Als een gedetineerde contact wenst met een psycholoog, spreekt hij eerst met een verpleegkundige of een afdelingshoofd. De verpleegkundige of het afdelingshoofd meldt bij de psycholoog dat een gedetineerde een psycholoog wil zien. Indien dit niet acuut is, kan het een week of twee duren voordat de psycholoog langs gaat. In crisissituaties kan er direct een psychiater komen. Dit gebeurt via het Nederlands Instituut voor Forensische psychiatrie en psychologie (NIFP).¹²

Eén keer per twee weken is er een psycho-medisch overleg (PMO). Hieraan nemen huisarts, medische dienst, psycholoog en psychiater deel. Eventuele handelingsplannen die uit het PMO voortkomen, communiceert de psycholoog via mail of mondeling aan de afdeling van de gedetineerde. De medische dienst, huisarts en psychologe vinden de PI een plezierige inrichting om te werken. Wel geven zij aan het onjuist te vinden dat de verpleegkundige als behandelaar iemand arbeidsgeschikt moet verklaren. Dit verstoort volgens hen de behandelrelatie.

De medische dienst zet noodzakelijke informatie in TULP-selectie, zoals de arbeidsgeschiktheid en of iemand geschikt is voor plaatsing op meerpersoonscel. De psychologen rapporteren in het Informatiesysteem Psychologen (ISP).

De geestelijk verzorgers zijn voor gedetineerden toegankelijk. Een imam, een pastor, een protestants en humanistisch geestelijk verzorger zijn vast aan de PI verbonden. Zij zijn regelmatig aanwezig. Er zijn individuele gesprekken, groeps gesprekken en gebedsdiensten.

De geestelijke verzorging is zeer tevreden over de accommodatie. Zij hebben een grote ruimte tot hun beschikking, waarbij ook wanden via panelen neutraal gemaakt kunnen worden, opdat voor ieder geloof een passende omgeving kan worden gemaakt.

De geestelijke verzorging is niet tevreden over hoe geestelijke zorg

¹² Het NIFP biedt onafhankelijke psychiatrische en psychologische expertise (diagnostiek, zorg en advies) aan justitiële en maatschappelijke ketenpartners.

momenteel is ingeroosterd in het dagprogramma. Alle gespreksgroepen vinden op dinsdag plaats, waardoor niet iedereen gebruik kan maken van de grote ruimte. Wel zijn er op deze momenten voor hen andere ruimten beschikbaar. Voor individuele gesprekken is men afhankelijk van de goodwill van de piw'er om een gedetineerde van zijn cel te halen.

Sinds 1 december 2010 is er binnen PI Krimpen een afdeling met dertig plaatsen als Extra Zorg Voorziening (EZV) aangewezen. Op deze afdeling verblijven kwetsbare gedetineerden die zich niet kunnen handhaven in een regulier regime en aan wie in kleinere groepen meer structuur en/of bescherming geboden wordt.

De EZV heeft een visie over de omgang met daar verblijvende gedetineerden.

Oordeel

Toegang zorg

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voor de toegang tot zorg voldoet overwegend. De beschreven werkprocessen zijn namelijk niet aangepast aan de feitelijke situatie. De uitvoering voldoet overwegend. Het aanbod is over het algemeen voldoende, maar de tandarts heeft een lange wachtlijst. Ook vindt de Ist dat twee weken wachten op contact met een psycholoog aan de lange kant is. Casuïstiek kan besproken worden in het PMO. Medische dienst en psychologen hebben rapportagesystemen. Er vindt echter geen periodieke evaluatie van de toegang tot zorg plaats. De borging voldoet daarom overwegend.

Aanbeveling

- Overweeg of de mobiele telefoon die in noodgevallen gebruikt kan worden voor contact tussen gedetineerden en artsen op een snel toegankelijke plaats bewaard kan worden.¹³

2.8 Disciplinaire straffen en maatregelen

criterium

(Inter)nationale regelgeving omschrijft hoe de inrichting dient om te gaan met de toepassing van disciplinaire middelen en dwangmiddelen om de orde in de inrichting te handhaven. Zo zijn er in de Pbw en in het Model huisregels penitentiaire inrichtingen voorschriften opgenomen over de procedure en vormgeving van sancties, en over de wijze van afzondering van gedetineerden.

¹³ In de wederhoorreactie geeft de inrichting aan dat zij deze aanbeveling per direct hebben overgenomen.

Bevindingen

In oktober 2010 is een nieuw sanctiebeleid ingevoerd, omdat er verschil leek in de hoogte van straffen die verschillende directieleden oplegden. Dankzij dit nieuwe sanctiebeleid is er nu meer eenduidigheid in de straffen die worden opgelegd. Gedetineerden geven aan dat de directie hen hoort voordat ze een straf opleggen. Ze ervaren de straffen als proportioneel. De bepalingen over disciplinaire straffen zijn terug te vinden in de huisregels van PI Krimpen.

Er zijn negen isoleercellen, vijf voor het hvb en vier voor de gevangenis. Deze isoleercellen bevinden zich in het voorgebouw en zijn aan twee kanten van een werkkamer geplaatst. Elke zijde heeft een telefoon, douche en luchtkooien. De cellen worden geblindeerd door luxaflex die half dicht is aan de buitenzijde van het raam.

Als een gedetineerde is afgezonderd, behoudt hij de mogelijkheid om te bellen en bezoek te ontvangen, tenzij er beperkingen zijn opgelegd voor contact met de buitenwereld. Normaal is er in vier isoleercellen mogelijkheid tot cameratoezicht. Op het moment van inspectie was één van deze camera's kapot. Het is zowel vanuit de centraalpost als vanuit de werkkamer op de isoleerafdeling mogelijk de camerabeelden van de isoleercellen te bekijken. Verder zijn er twee piw'ers vanuit de EZV-afdeling die toezicht houden op de isoleerafdeling.

De medische dienst ziet binnen 24 uur na plaatsing gedetineerden in afzondering. Daarna komt de medische dienst bij gedetineerden die voor een disciplinaire straf in afzondering zitten uitsluitend op verzoek langs. Bij gedetineerden op maatregel (die ter bescherming van zichzelf of anderen in afzondering zitten) komt zij wel dagelijks langs. De verpleegkundige brengt elke dag een bezoek aan de isoleerafdeling. Op vrijdag bezoekt ook de arts de isoleerafdeling. De psycholoog komt op afroep. Van elke plaatsing houden piw'ers een logboek bij.

Oordeel

Het nieuwe sanctiebeleid is duidelijk voor zowel gedetineerden als medewerkers. De uitvoering is conform dit beleid. De inrichting herzielt regelmatig het sanctiebeleid. Dit criterium voldoet dan ook op alle dimensies.

Discipline

Beleid

Uitvoering

Borging

2.9 Klachtafhandeling

criterium

De Pbw biedt gedetineerden de mogelijkheid om in beklag te gaan tegen beslissingen van de directeur van de penitentiaire inrichting. Dit beklag moet dan worden ingediend bij de beklagcommissie van de aan de inrichting verbonden commissie van toezicht (cvt). Behoudens uitzonderingsgevallen moet deze commissie vervolgens binnen vier weken uitspraak doen.

Bevindingen

De commissie van toezicht geeft aan dat er jaarlijks zeer veel klachten zijn in PI Krimpen. In 2009 zijn er 770 klachten ingekomen en in 2010 op het moment van inspectie al meer dan duizend. Gedetineerden zijn bekend met de cvt en de weekcommissaris. Ze weten ook dat zij met een sprekersbriefje te bereiken zijn. Op de afdelingen zijn beklagformulieren aanwezig. Gedetineerden kunnen deze opvragen bij een piw'er. In de samenvatting van de huisregels is een stroomschema klachtregeling weergegeven, zodat gedetineerden eenvoudig kunnen zien op welke manier zij een klacht kunnen indienen.

Wekelijks bezoekt de weekcommissaris de PI. Als er veel klachten zijn, staat de reserve weekcommissaris hem bij. De weekcommissaris bezoekt ook altijd de isoleerafdeling. De weekcommissaris spreekt de gedetineerden in een spreekkamer. Hij probeert dan eerst te bemiddelen. Gedetineerden trekken een groot deel van de klachten na bemiddeling in (in 2009 waren dit er 391, in 2010 tot dusverre 367). Slaagt de bemiddeling niet, dan gaat de klacht naar de beklagcommissie. Deze komt elke twee weken bijeen. De beklagcommissie bestaat meestal uit drie leden. Tijdens de mondelinge behandeling van de klacht kunnen gedetineerden zich door een rechtsbijstandverlener en een tolk bij laten staan.

De ISt heeft een steekproef uit de klachten van 2010 getrokken. Hieruit blijkt dat de gemiddelde doorlooptijd van een klacht ongeveer zeven weken is. Sommige klachten worden wel binnen enkele weken afgedaan, maar andere lopen gedurende enkele maanden. Gedetineerden geven aan dat zij hierin wel een verbetering signaleren.

Er zijn meerdere redenen voor de lange doorlooptijd. Ten eerste is er binnen PI Krimpen een relatief hoog aantal van klachten. Ten tweede duurt de poging tot bemiddeling vaak al twee tot drie weken. De cvt geeft aan dat de norm van vier weken volgens hen dan ook verouderd is. Tot slot duurt het in sommige gevallen lang voordat de directie met een reactie op een beklagzaak komt.

De kwaliteit van de verweerschriften is summier en kwalitatief onvoldoende.

De cvt geeft aan dat de samenwerking met de directie goed is. De commissie en directie komen regelmatig bijeen. Als over bepaalde onderwerpen structureel klachten zijn, bespreken cvt en directie deze in het overleg.

Oordeel

Beklag

Beleid

Uitvoering

Borging

Zowel in de huisregels als in het uittreksel van de huisregels is de beklagprocedure uitvoerig beschreven, waarmee het beleid voldoet. De uitvoering voldoet echter beperkt. De doorlooptijd van beklagzaken is te lang. Zowel in de bemiddeling als in de snelheid van reactie door de directie is tijdswinst te behalen.

De borging voldoet overwegend. Cvt en directie hebben regelmatig contact en bespreken structurele klachten. Het relatief hoge aantal klachten is echter voor de directie, noch de cvt aanleiding geweest hier nader onderzoek naar te verrichten.

Aanbevelingen

- Draag zorg voor tijdige en goed onderbouwde verweerschriften.
- Onderzoek wat de oorzaak is van de zeer grote hoeveelheid klachten.¹⁴

2.10 Conclusie

De ISt is over het algemeen positief over de rechtspositie van gedetineerden in PI Krimpen. Toch zijn er enkele aandachtspunten. De activiteiten in het dagprogramma zijn erg krap op elkaar gepland, wat op meerdere manieren een negatief effect heeft op de rechtspositie. Voor bijvoorbeeld de introductie van nieuwe gedetineerden op de afdeling of het invullen van rapportages is niet altijd voldoende tijd, waardoor dit naar het weekend wordt geschoven. Recente informatie met betrekking tot de gedetineerden is hierdoor niet altijd direct beschikbaar. Verder is de formatie bij bijvoorbeeld arbeid en sport erg krap, waardoor bij uitval van een personeelslid direct een activiteit uitvalt.

Een ander punt van aandacht is de klachtafhandeling binnen de inrichting. Vergeleken met andere p.i.'s komen er in PI Krimpen jaarlijks zeer veel klachten binnen. Ook duurt de afhandeling van deze klachten vrij lang.

¹⁴ De inrichting geeft in de wederhoorreactie aan dat een onderzoek zal worden gestart naar de hoeveelheid klachten.

3

Omgang met gedetineerden

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de omgang met de gedetineerden in PI Krimpen Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de kwaliteit van de omgang met en de bejegening van de gedetineerden.

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de omgang met de gedetineerden in PI x. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de kwaliteit van de omgang met en de bejegening van de gedetineerden.

3.1 Screening

criterium

Zo snel mogelijk na binnenkomst dient de inrichting een gedetineerde te screenen op gezondheidsrisico's, het vereiste beveiligingsniveau, het risico voor medegedetineerden, zelfdestructief gedrag en de directe persoonlijke behoeften en zorgbehoeften. Er zijn, met uitzondering van screening vanwege een meerpersoonscelplaatsing, momenteel nog geen landelijk voorgeschreven procedures voor de screening van gedetineerden bij binnenkomst. De Ist verwacht van de inrichting ten minste dat zij bij insluiting relevante informatie signaleert en verifieert en dat zij spoedig na insluiting in een persoonlijk gesprek met de gedetineerde informeert naar zijn medisch/sociale omstandigheden en zorgbehoeften. Alvorens de inrichting een gedetineerde plaatst op een meerpersoonscel, heeft zij nagegaan of er contra-indicaties zijn.¹⁵

Bevindingen

Screening binnenkomst

Het BAD en de BVA hebben hun werkprocedures gedocumenteerd. De Inspectie heeft daarvan een actuele versie ingezien. De screening verloopt in overeenstemming met deze beschrijving. Het BSD heeft geen op schrift gestelde werkprocedure voor haar screeningsactiviteiten. Ook voor de

¹⁵ Dit kunnen zijn: psychische gestoordheid, verslavingsproblematiek, de gezondheidstoestand, gedragsproblematiek, delictachtergrond en/of opgelegde beperkingen. De Ist is van mening dat ook rekening dient te worden gehouden met rookgedrag.

plaatsing op een meerpersoonscel is geen werkprocedure opgesteld.

Bij binnenkomst van een nieuwe gedetineerde werken het BAD en de BVA samen. Nadat het BAD de biometrische controle heeft uitgevoerd, de visitatie heeft verricht en een checklist over ingebrachte goederen heeft afgewerkt, zit de medewerker bevolking in dezelfde ruimte klaar om een korte intake bij de gedetineerde te doen. Deze intake gaat over persoonlijke behoeften zoals voedingsgewoontes. Maar ook verslavingen en meer praktische zaken komen aan de orde.

Gewoonlijk ontvangt het afdelingshoofd van de afdeling waar de gedetineerde geplaatst wordt vooraf informatie over de vluchtgevaarlijkheid en/of het beheersrisico van nieuwe gedetineerden.

Het is de taak van het BSD om deze, maar ook overige informatie van nieuwe gedetineerden, te verzamelen.

Als een gedetineerde vanuit een andere p.i. komt, zoals dat bij een inkomst op de gevangenisunit vaak het geval is, heeft het BSD gegevens vanuit de vorige inrichting gekregen. Deze gegevens staan dan meestal in het selectieadvies. Over gedetineerden die rechtstreeks in de inrichting zijn geplaatst, is minder tot geen informatie bekend. Het is dan afwachten wat voor persoon de inrichting in huis krijgt.

Eventuele bijzonderheden geeft het BSD door aan de afdelingen. Deze informatie is inclusief mogelijke contra-indicaties voor MPC. Dit gaat bijna altijd goed. De medewerkers vinden dat zij tijdig en volledig over bijzonderheden over nieuwe gedetineerden worden geïnformeerd. Medewerkers hebben daarom geen behoefte om op dit proces nog eens terug te kijken. De verblijfsafdeling en dan met name het executieve personeel, heeft niet de taak ook nog eens informatie over de nieuw ingekomen gedetineerde te verzamelen. Het personeel is wel verantwoordelijk om de gedetineerde snel wegwijs te maken in de inrichting. Deze procedure is omschreven in hoofdstuk 2.1.

Medische screening

De medische dienst heeft de werkprocessen die DJI over verantwoorde medische zorg (VMZ) heeft opgesteld tot zijn beschikking. Deze werkprocessen zijn echter (nog) niet naar de lokale werkwijze toegeschreven.

De medische dienst (MD) screent nieuw ingekomen gedetineerden uiterlijk de eerste werkdag na binnenkomst. Meestal worden zij dezelfde dag nog gescreend. Als de gedetineerde na 17.00 uur binnenkomt, of op vrijdagavond, screent de medische dienst de eerstvolgende werkdag de nieuw binnengekomen gedetineerde. De medische dienst kan in dergelijke gevallen wel van tevoren relevante zaken uitzoeken en regelen. Zo belt de

medische dienst met de politie om na te gaan of de nieuw binnen te komen gedetineerde medicatie gebruikt. Op de tijden dat de medische dienst niet in huis is, na vijven en in het weekend, kan het executieve personeel voor medische vragen over nieuwe gedetineerden terecht bij de aan de inrichting verbonden huisarts.

Een administratieve medewerker controleert in het registratiesysteem van de MD (Microhis) of iedereen gescreend is. Dit doet deze medewerker aan de hand van een mutatielijst gedetineerden. De MD houdt haar werkprocessen tegen het licht op het moment dat zij intervisie heeft. Aan de hand van ingebrachte casuïstiek voert de MD een check op het gevolgde proces. Kort geleden heeft de MD op grond van een dergelijke check de intake van de arrestanten verkort. De MD evalueert echter niet structureel haar werkprocessen.

Meerpersoonscel

De medische dienst screent op medische contra-indicaties voor de plaatsing van een gedetineerde op een meerpersoonscel. De medische dienst gaat bijvoorbeeld na of er sprake is van een besmettelijke ziekte. Als dat zo is, geeft de MD een contra-indicatie af. Maar ook de psycholoog van de inrichting kan een contra-indicatie stellen. Een eerder afgegeven contra-indicatie door de zendende inrichting neemt de PI niet automatisch over. Ook het BSD gaat na of er mogelijk sprake is van contra-indicaties voor plaatsing op een meerpersoonscel. Deze contra-indicaties liggen meer op het terrein van informatie over gedrag, beheersrisico of delictachtergrond van gedetineerden.

De bedoeling is dat een nieuw binnengekomen gedetineerde in eerste instantie op een eenpersoonscel wordt geplaatst. Na de medische intake kan de gedetineerde dan al dan niet op een meerpersoonscel worden geplaatst. In de praktijk kan het incidenteel voorkomen dat een gedetineerde al dubbel geplaatst is, terwijl de medische screening nog niet voltooid is. Of dat een contra-indicatie formeel nog niet is afgegeven. De inrichting zit met het punt dat er veel contra-indicaties worden afgegeven. Daarbij komt dat er ook weinig gegadigden zijn voor een meerpersoonscel. Uiteindelijk moeten gedetineerden gedwongen MPC worden geplaatst en dat levert ongenoegens bij gedetineerden op. Het is de verblijfsafdeling die de plaatsing uitvoert, maar de medische dienst vindt dat zij in een lastig parket wordt geplaatst, omdat zij daarbij een zwaarwegend advies moet geven. De medische dienst geeft bijzondere risico's, aandachtspunten en contra-indicaties voor MPC aan collega's door. Zij rapporteert deze gegevens ook in TULP.

Op de verblijfsafdelingen is er een roulatiesysteem voor het verblijf op MPC. Dit rouleren gaat als volgt. Als een gedetineerde de inrichting inkomt en er geen contra-indicatie is afgegeven, krijgt hij direct te horen dat de afdeling hem eerst acht weken dubbel en daarna minimaal 8 weken enkel plaatst. Na deze 8 weken kan de procedure zich herhalen. Ook is aan gedetineerden bekend dat dit roulatiesysteem opnieuw in werking treedt als de inrichting een gedetineerde intern overplaatst. Het executieve personeel stimuleert de gedetineerden een maatje te zoeken met wie zij dubbel willen zitten. Gedetineerden kunnen op overzichten die op de afdeling hangen zien wie van hen een contra-indicatie heeft, en wie op welk moment weer aan de beurt is. Zij kunnen dan van tevoren kiezen met wie zij dubbel geplaatst willen worden. Ze hebben bovendien overzicht wanneer ze weer aan de beurt zijn. Dit systeem werkt naar tevredenheid van gedetineerden en medewerkers.

Screening nazorggebieden

De medewerkers maatschappelijke dienstverlening (mmd'ers) volgen de landelijk afgesproken screeningsprocedure en deze is lokaal herschreven.

Mmd'ers behoren volgens het landelijke nazorgbeleid een gedetineerde binnen tien dagen na binnenkomst te screenen op de vier leefgebieden identiteit, inkomen (inclusief schulden), huisvesting, zorg (zie ook paragraaf 6.1. over nazorg). De inrichting krijgt steeds meer arrestanten op de gevangenisunit. Die moet het MMD ook screenen bovenop de instroom in het hvb. In de afgelopen drie maanden lukt het de inrichting in ongeveer 75 % van de gevallen (inclusief de arrestanten) om de screenings tijdig uit te voeren. Het hoofd van het BSD kan via het DPAN-systeem nagaan in hoeverre de mmd'ers erin slagen bij te blijven met screenings. Gedetineerden zijn tevreden over hun contact met de mmd'ers. De inrichting heeft met de gemeente Rotterdam een nieuwe werkwijze beproefd. De bedoeling van deze nieuwe werkwijze is dat het MMD binnen twee dagen na binnenkomst van een gedetineerde een bericht van verblijf aan de gemeente stuurt. De gemeente op haar beurt zou dan de screeningsinformatie aan de mmd'ers leveren. De gemeente beschikt immers over de meest actuele en geverifieerde informatie op de vier leefgebieden. Deze manier van werken zou een verlichting van taken voor de MMD betekenen omdat op deze wijze de inrichting geen volledige intakes meer hoeft te doen. Tot nu toe is deze werkwijze geen succes. Het systeem kent nog een aantal kinderziektes. Maar bovenal is de gemeente nog niet in staat het toegestuurde bericht te verwerken.

Screening**Beleid****Uitvoering****Borging****Oordeel**

De bevolkingsadministratie, het MMD en het BAD hebben hun werkprocessen gedocumenteerd. Het BSD heeft dat echter niet volledig op orde.

Daarnaast heeft de medische dienst haar werkprocessen nog niet op de actuele lokale situatie aangepast. Daarmee voldoet het beleid met betrekking tot screening overwegend.

De verschillende disciplines hebben de screeningspraktijk nagenoeg op orde. Zij weten wat hen te doen staat en voeren dat ook goed uit. De informatie van de screeningen wordt over het algemeen adequaat uitgewisseld. Incidenteel kan het voorkomen dat de medische screening voor een MPC niet voltooid is, maar de gedetineerde al wel dubbel is geplaatst. Het lukt het MMD nog niet alle screeningen op de nazorggebieden tijdig uit te voeren. De hoge instroom van arrestanten is daar mede een oorzaak van. Daarmee voldoet de uitvoering overwegend. Met uitzondering van het BSD houden de verschillende disciplines wel in de gaten of de screeningen ook daadwerkelijk worden gedaan. Een check op de tijdigheid en volledigheid van doorgesluisde informatie naar de afdelingen ontbreekt echter.

Een meer structurele evaluatie van het integrale screeningsproces vindt niet plaats. Daarmee voldoet de borging overwegend.

Aanbevelingen

- Draag zorg dat te allen tijde eventuele contra-indicaties zijn afgegeven voordat een gedetineerde MPC wordt geplaatst.
- Investeer in de samenwerking met gemeentes: zo gaat het systeem van berichtgeving werken en verkrijgen de mmd'ers bruikbare informatie.

3.2 Bejegening

Criterium

Respectvolle bejegening staat centraal bij dit criterium. De bejegening komt in belangrijke mate tot uitdrukking in de wijze waarop het (executieve) inrichtingspersoneel omgaat met gedetineerden. Impliciet betekent dit dat gedetineerden niet mogen worden gediscrimineerd. Voor gedetineerden is het van belang dat de medewerkers voor hen toegankelijk zijn en dat medewerkers alert reageren op (niet altijd expliciete) verzoeken daartoe. De directie overlegt regelmatig met (een vertegenwoordiging van) de gedetineerden over de gang van zaken in de inrichting.

Bevindingen

De medewerkers van de inrichting weten duidelijk te omschrijven hoe zij vinden dat er met gedetineerden moet worden omgegaan. Een respectvolle benadering staat voor hen centraal. Medewerkers verwijzen daarbij naar de

uitgangspunten van humane bejegening van DJI en die van de RSJ over goede bejegening. Zij hebben over dit onderwerp ook een brief thuis ontvangen. De meeste executieve medewerkers hebben de training motiverende bejegening recentelijk afgerond. Deze cursus richt zich op een goede omgang met gedetineerden. Ondanks trainingen in, en opvattingen over goede bejegening heeft de inrichting geen visie daarover vastgelegd.

Gedetineerden zijn in grote lijnen positief over de omgang van het personeel met hen. Zij vinden dat er over het algemeen rustig met hen wordt omgegaan. Af en toe maakt het personeel met hen een praatje, en bij een oproep reageert het executieve personeel snel genoeg. Discriminatie speelt niet in de inrichting.

Gedetineerden merken wel kleine verschillen in de opstelling van het executieve personeel.

In de ogen van gedetineerden hebben de medewerkers die het goed met hen doen daarvoor ook een talent. En als je dat talent niet hebt, dan helpt ook een cursus motiverende bejegening daar niet bij, zo is hun opvatting.

Medewerkers die verder afstaan van de leefafdelingen zijn in het algemeen tevreden over hoe collega's met gedetineerden omgaan. Wel geven sommige van hen aan dat er behoorlijke verschillen kunnen bestaan tussen afdelingen en medewerkers in het respectvol bejegenen van gedetineerden. Het executieve personeel herkent deze verschillen tussen afdelingen niet.

Alle gedetineerden hebben een mentor, met uitzondering van de groep arrestanten. Bij deze groep hebben alleen de langgestraften een mentor. De afdelingshoofden gaan ervan uit dat een mentor meer met de gedetineerde spreekt, met het oog op de zeswekelijkse rapportages die de mentor verzorgt. Het executieve personeel daarentegen geeft aan dat ze voor een actieve invulling van het mentoraat weinig tijd heeft. Een extra gesprek met het oog op een verslag zit er voor hen vaak niet in. Afdelingshoofden en executief personeel erkennen wel de coördinerende taak van een mentor op het moment dat er bij een bepaalde gedetineerde veel zaken spelen. Dan vindt iedereen het wenselijk dat deze functie niet versnippert over teveel personeelsleden. Gedetineerden zien geen meerwaarde in een mentor. Voor hen blijft een mentor vrij onzichtbaar, het systeem met mentoren werkt in hun ogen dan ook niet.

De Gedeco, een afvaardiging van de gedetineerden, functioneert sinds het afgelopen jaar naar behoren. Zij komen elke week bij elkaar en eenmaal in de maand is er een gesprek met de directie.

Medewerkers erkennen dat het werken met motiverende bejegening voor sommige collega's een hele omwenteling betekent. Jongere collega's

hebben daar moeite mee, zeker als zij tot dan toe gewend zijn vanuit machtsoverwicht te werken. Collega's die al wat langer werken spreken de jongere garde daarover wel aan, dan trekt hun houding ook wel bij. Bij het coachen van medewerkers in de juiste bejegening wordt in hoofdstuk 7 uitgebreider stil gestaan.

Afdelingshoofden varen op de rapportage om een beeld te vormen hoe het personeel met gedetineerden omgaat. Een andere mogelijkheid is dat zij op de werkvloer directe signalen van gedetineerden ontvangen over de omgang met hen.

De commissie van toezicht bespreekt in 2011 het advies van de RSJ over goede bejegening met de directie.

Oordeel

Het personeel is goed in staat te vertellen hoe het op respectvolle wijze omgaat met gedetineerden. Er is echter geen beleidstuk voorhanden dat concreet maakt welk gedrag de directie van haar personeel verwacht.

Daarmee voldoet het beleid beperkt.

De uitvoering voldoet overwegend. Medewerkers gaan respectvol met gedetineerden om. Zij reageren alert op een oproep en er wordt niet gediscrimineerd. Uitzonderingen daargelaten zijn er geen grote onderlinge verschillen in bejegening.

Het lijkt erop alsof het mentorsysteem niet goed in de inrichting is ingebed. Daardoor functioneert het systeem niet helemaal zoals het is bedoeld.

Mentoren hebben in de praktijk weinig tijd voor een extra gesprek met de gedetineerde. Alleen als er voor een gedetineerde veel te regelen valt, is de functie van een mentor duidelijk. Ook de gedetineerden beschouwen de inzet van de mentor als minimaal. Opvallend is dat afdelingshoofden juist de rapportages van de mentor beschouwen als een check op het contact tussen personeel en gedetineerde. De Gedeco functioneert naar behoren. De borging voldoet beperkt. Afdelingshoofden monitoren niet consequent de houding van hun medewerkers naar gedetineerden. De directie blikt (nog) niet stelselmatig met haar personeel terug hoe om te gaan met gedetineerden.

Daarentegen agendaert de cvt het onderwerp bejegening voor het overleg met de directie.

Aanbeveling

- Leg een visie op bejegening van gedetineerden vast en betrek daarbij het mentorsysteem.

Bejegening

Beleid

Uitvoering

Borging

3.3 Rapportage en documentatie

Criterium

De ISt verwacht dat de p.i. een procesbeschrijving met kwaliteitseisen heeft geformuleerd die vastlegt wie met welke frequentie waarover rapporteert, dat de p.i. informatie over het verblijf van een gedetineerde, zoals dagrapportages, registreert in TULP-selectie en dat de leiding van de p.i. de kwaliteit van rapportages bewaakt.

Van iedere gedetineerde dient de p.i. tevens een penitentiair dossier aan te leggen met onder meer de volgende documentatie: een overzicht van insluitingsperiodes en inrichtingen van verblijf, selectie- en plaatsingsvoorstellen, registratiekaarten, overige bescheiden zoals uitslagen van urinecontroles, kopieën van strafrapporten e.d.

Bevindingen

PI Krimpen heeft geen procesbeschrijving die vastlegt welke functionaris over welke zaken rapporteert.

De piw'ers van de afdelingen waar gedetineerden verblijven, houden een rapportage bij over de gedetineerden. Deze dagrapportages zijn in schriftelijke vorm aanwezig op de afdeling. Deze rapportage laat echter veel hiaten zien. Zo staan er slechts enkele opmerkingen in de dagrapportage over een gedetineerde die al anderhalve maand in de inrichting verblijft.

De rapportages blijken niet standaard opgeslagen te zijn in het TULP-systeem, zoals te doen gebruikelijk is. Daardoor zijn niet alle gegevens over gedetineerden in TULP in te zien. De Inspectie heeft dit ook zelf geconstateerd: bij het inzien van TULP was een bepaalde rapportage over een gedetineerde niet meer terug te vinden. De afdelingshoofden erkennen dat het executieve personeel niet structureel rapportages invoert in TULP. Soms blijkt een complete rapportage te zijn verdwenen. Dit zou dan aan een technisch mankement in het systeem te wijten zijn, aldus de afdelingshoofden.

De afdelingshoofden zijn zeer kritisch over het opstellen van de rapportages door het executieve personeel. Zij erkennen dat de kwaliteit en kwantiteit van de opgestelde dagrapportages te wensen overlaat. Een enkel afdelingshoofd erkent deze tendens niet. Ook de directie geeft te kennen niet op de hoogte te zijn van de problemen met het opstellen en verwerken van de rapportage. De afdelingshoofden zelf komen er slechts incidenteel aan toe rapportages die zijn opgemaakt in te zien en te beoordelen.

De directie heeft een van de afdelingshoofden gevraagd inrichtingsbreed een verbeterslag te maken met betrekking tot de (verwerking van) de rapportage.

Aan de hand van de dagrapportages van een gedetineerde stelt een van de piw'ers een rapportage op voor de bespreking in het multidisciplinaire gedetineerdenoverleg. Om de zes weken wordt van elke gedetineerde een verslag opgesteld. Voor zover de Inspectie hierop zicht heeft gekregen zijn deze rapportages op tijd af. Overigens worden deze zeswekelijkse rapportages niet altijd tijdens het gedetineerdenoverleg besproken. Alleen als daar door de aanwezige medewerkers behoefte aan is, gebeurt dat.

Met de komst van het elektronisch penitentiair dossier wordt relevante informatie die medewerkers wegschrijven in het informatiesysteem TULP, automatisch in het penitentiair dossier opgenomen. Het penitentiaire dossier dat de Inspectie heeft ingezien bevatte alle noodzakelijke documenten.

Het hoofd BSD is verantwoordelijk voor het onderhoud van het gedetineerdendossier.

Om zeker te stellen dat medewerkers BSD de rapportage ook daadwerkelijk hebben ingevoerd, zijn er specifieke controlemomenten in het systeem ingebouwd. Het hoofd BSD controleert of alle opgestelde adviezen kwalitatief in orde zijn. Het BSD controleert echter niet of het gedetineerdendossier volledig is.

De medische dienst geeft aan dat de psychologen en psychiaters in afgescheiden velden van het TULP-systeem hun rapportages invoeren. Afgescheiden wil zeggen dat de informatie die zij invoeren wel voor sommige, maar niet voor alle medewerkers toegankelijk is. Dit is zo geregeld vanwege de specifieke beroepsnormen van geregistreerde psychologen en psychiaters. Deze normen hebben betrekking op de vertrouwelijkheid van het contact en het medisch beroepsgeheim.

Oordeel

De inrichting beschikt niet over een actuele procesbeschrijving over rapporteren. Daarmee voldoet het beleid in beperkte mate. De uitvoering voldoet ook beperkt. Het gedetineerdendossier is weliswaar op orde in de zin dat alle noodzakelijke informatie erin staat. Ook de zeswekelijkse rapportages over de gedetineerden zijn op tijd opgesteld. De dagrapportages zijn echter van onvoldoende kwaliteit, worden niet standaard in TULP weggeschreven en zijn soms in het geheel niet terug te vinden. Dit betekent dat deze informatie niet voor alle medewerkers is in te zien. Daardoor is de kans groot dat een niet-executieve medewerker die aangewezen is op TULP-informatie, niet over alle noodzakelijke informatie beschikt. Bovendien is het zo onduidelijk waar de zeswekelijkse rapportage op gebaseerd is.

Rapportage

Beleid

Uitvoering

Borging

Ook de borging voldoet beperkt. De afdelingshoofden monitoren nauwelijks de dagrapportages. Positief is het voornemen een verbeterslag te maken in de rapportages.

Aanbeveling

Leg vast waar een dagrapportage aan moet voldoen en zorg dat overeenkomstig wordt gehandeld.

3.4 Conclusie

De Inspectie heeft een wisselend beeld gekregen van de omgang met gedetineerden.

De medewerkers gaan respectvol met gedetineerden om. De waarde van het mentorsysteem blijkt in de praktijk beperkt te zijn. De rapportagepraktijk voldoet niet aan de verwachtingen. De dagrapportage wordt namelijk niet standaard in TULP ingevoerd, mentorgesprekken worden niet altijd gerapporteerd en de kwaliteit van de rapportage kan beter. Als de afdelingshoofden de verrichtingen van hun personeel mede aan de hand van de rapportage volgen (zie paragraaf 3.2.), dan sturen afdelingshoofden blijkbaar aan de hand van gebrekkige of ontoereikende informatie. Het screenen van gedetineerden en de uitwisseling van de informatie daarover verloopt daarentegen prima. Wel zijn incidenteel contra-indicaties voor MPC niet tijdig afgegeven.

De screening op de nazorggebieden kent weliswaar achterstanden, maar de grote instroom arrestanten is daar mede debet aan. De Inspectie beveelt aan om in de samenwerking met de gemeente te investeren. Op die manier kan het systeem van berichtgeving wellicht gaan werken, hetgeen veel werk voor de MMD kan schelen.

De inrichting checkt wel haar werkprocessen, maar kan de borging verbeteren door structureler de bejegening, rapportage en de screening te evalueren.

4

Interne veiligheid

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de interne veiligheid in PI Krimpen. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de fysieke veiligheid van de gedetineerden en het inrichtingspersoneel.

4.1 Preventie en beheersing van calamiteiten

criterium

Iedere inrichting dient te beschikken over systemen en procedures om de veiligheid van gedetineerden, medewerkers en bezoekers te waarborgen. Een belangrijk element daarvan is dat gedetineerden, op grond van artikel 52 lid 4 van de European prison rules (EPR), de mogelijkheid moeten hebben om dag en nacht in contact te komen met medewerkers van de inrichting.

De laatste jaren is het beleid van de DJI voor brandveiligheid en brandveiligheidsvoorzieningen aangescherpt. Expliciet is bepaald dat inrichtingen tenminste dienen te beschikken over een geldende gebruikersvergunning, een gekwalificeerde en geoefende bedrijfshulpverleningsorganisatie (BHV), een calamiteitenplan inclusief heldere en geoefende procedures voor de inzet van externe hulpverleningsdiensten.

Bevindingen

Het calamiteitenplan en de veiligheidsinstructies voldoen grotendeels aan het raamwerk calamiteitenplannen van DJI. Hoewel het calamiteitenplan in juli 2010 nog geactualiseerd is, dient volgens de laatste ESA een deel van inhoud nog geactualiseerd te worden.

Er vinden regelmatig calamiteitenoefeningen plaats in de inrichting. Hieronder vallen ook gijzelingsoefeningen. Ten minste twee maal per jaar oefent de PI met externe hulpverleners. Calamiteitenoefeningen worden geëvalueerd met de daarbij betrokken medewerkers en zij krijgen de bevindingen/leerpunten teruggekoppeld.

Onlangs is er bij een echt incident (brand op een cel) met iedereen geëvalueerd. Gedetineerden geven aan dat zij aan de reactie van PI Krimpen bij dit incident een veilig gevoel hebben overgehouden.

De inrichting beschikt over een BHV-organisatie die voldoet aan de DJI-eisen van organisatie en inzetbaarheid. Alle complexbeveiligers zijn BHV opgeleid en gecertificeerd. Piv'ers betreuren het dat ze geen BHV certificaat meer hebben.

PI Krimpen hanteert een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) systeem

dat onvolkomenheden met betrekking tot de arbeidsomstandigheden en veiligheid inventariseert. Afdelingshoofden vullen een formulier in, waaruit knelpunten en actiepunten voortkomen. Vanuit deze knelpunten en actiepunten vloeit een plan van aanpak voort. De RI&E is nog niet voor alle afdelingen uitgevoerd.

De preventiemedewerker houdt de afwerking van het plan van aanpak van de RI&E actueel en monitort de aanpak hiervan.

Bijzondere voorvallen, zoals een zachte onttrekking, worden geregistreerd. Verder houdt de preventiemedewerker een registratie bij van ongevallen en bijna ongevallen waarbij personeel en/of gedetineerden zijn betrokken.

Oordeel

Calamiteiten

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet overwegend. Er is een calamiteitenplan, dat recentelijk is bijgesteld. De inhoud is echter nog niet in zijn geheel actueel. De inrichting beschikt verder over een recente RI&E.

De uitvoering voldoet. Er zijn regelmatig calamiteitenoefeningen. Er dient echter nog wel bij een aantal afdelingen een RI&E te worden uitgevoerd.

Oefeningen worden geëvalueerd met betrokkenen. Het betreffende personeel krijgt vervolgens bevindingen teruggekoppeld. Verder wordt periodiek een ESA afgenomen. De borging voldoet daarom volledig.

4.2 Agressiebeheersing

Criterium

Een concentratie van mensen met verschillende achtergrond en uiteenlopende belangen, ingesloten in een inrichting met een strak programma en regels, kan eerder tot conflictsituaties leiden dan in de vrije samenleving. Om die reden geven de European prison rules in artikel 52 en verder aan dat er procedures moeten zijn die de veiligheid van personen in een inrichting verzekeren en het risico van geweld tot een minimum beperken. Risicovolle gedetineerden moeten daarbij worden geïdentificeerd en, afhankelijk van hun modaliteit, extra worden beschermd en/of beveiligd. In de planning- en controlcyclus van het gevangeniswezen is opgenomen dat het aantal geweldplegingen tussen gedetineerden en tegen personeel moet worden geregistreerd. De Ist beoordeelt onder meer de inrichtingspraktijk om geweld, bedreiging en intimidatie tussen gedetineerden te voorkomen en te beheersen. Ook beoordeelt de Ist of er in de inrichting voldoende (toe)zicht is op locaties in het gebouw die kwetsbaar zijn voor onderlinge agressie zoals trappenhuizen, recreatieruimten, telefoons en douches.

De ministeriële Regeling geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen en de Regeling mechanische middelen in penitentiaire inrichtingen regelen expliciet de toepassing van geweld en het aanbrengen van mechanische

middelen om veiligheidsrisico's rond gedetineerden te beheersen. Deze regelgeving is samengebracht in het zogenaamde Handboek Intern bijstandsteam (IBT) van DJI. De Ist verwacht dat een inrichting beschikt over een goed geoutilleerd IBT dat binnen 30 minuten inzetbaar is en dat de medewerkers vaardig zijn in het praktisch penitentiair optreden (PPO).¹⁶

Bevindingen

Gedetineerden geven aan dat zij zich veilig voelen in PI Krimpen. Als executieve medewerkers oplopende spanning signaleren bij een gedetineerde, spreken zij hem hierop aan. Als er spanning is tussen gedetineerden onderling, vragen zij aan de gedetineerden wat er aan de hand is. Hierna bieden ze aan dat de gedetineerden er nog met elkaar over praten. Ook in het geval van spanning tussen een gedetineerde en een executieve medewerker wordt een gesprek gehouden.

Het omgaan met agressie zit in PPO training (praktisch penitentiair optreden). De PPO-training vindt plaats tijdens de sportmomenten. Elke medewerker heeft in principe één keer in de twee weken PPO-training. Een aantal medewerkers komt hier echter zelden naartoe. Ook komt de PPO vaak te vervallen, als op de afdeling een piw'er of complexbeveiliger ziek is. De mogelijkheid tot sporten wordt dan ingetrokken, omdat de inzet van de medewerker elders vereist is. Vooral bij de complexbeveiligers is dit het afgelopen jaar vaak voorgekomen.

Om vast te stellen of het personeel voldoende fit is, wordt jaarlijks een test afgenomen, de zogenaamde FITKIT. Van degenen die in 2009 hebben deelgenomen aan de FITKIT, is ongeveer 70% geslaagd. Over 2010 zijn nog geen definitieve percentages bekend, maar het percentage lijkt hoger te liggen (boven de 80%). Bij beide jaren valt op dat een groot percentage van de medewerkers niet heeft deelgenomen aan de FITKIT, bijvoorbeeld omdat de medewerker een vrijstelling heeft. In 2009 was dit bij ruim 40% van de medewerkers het geval.

Executieve medewerkers zijn niet bekend met het bestaan van een integrale visie op de beheersing van agressie en geweld. Wel is er een protocol met betrekking tot de toepassing van mechanische middelen. Er is niet vast te stellen van welke datum dit protocol is.

Het IBT in PI Krimpen is compleet en functioneert. Het IBT traint regelmatig en is voldoende uitgerust voor zijn taak. Het IBT-jaarplan biedt gedurende het jaar nog ruimte. Zo kan het IBT bijvoorbeeld op grond van signalen

¹⁶ Het IBT is een groep speciaal opgeleide medewerkers van de PI. Het IBT wordt in staat geacht om met zo min mogelijk geweld en met behulp van een speciale (ME) uitrusting op te treden bij crises. PPO is vaardigheid in het handelen en/of nalaten door medewerkers bij (potentiële) geweldsincidenten met en tussen gedetineerden.

besluiten een bepaalde afdeling aan een spitactie te onderwerpen. Na inzet van het IBT wordt dit altijd geëvalueerd. Het betreffende afdelingshoofd en de ILO die de training van het IBT verzorgt, zijn hierbij aanwezig. Samen kijken zij of geweld proportioneel en juist is toegepast. Leden van het IBT moeten slagen voor de FITKIT. Als zij zakken, gaan zij binnen een half jaar op herkansing. Als zij deze herkansing niet halen, moeten ze het IBT verlaten.

Medewerkers vinden dat er voldoende cameratoezicht is binnen PI Krimpen. Op de verblijfsafdelingen is geen cameratoezicht in de recreatieruimten en ook geen direct toezicht. Als er incidenten zijn, vinden die meestal plaats in de dode hoeken op de afdeling. Momenteel loopt een proef, waarbij op een afdeling wel cameratoezicht is op de recreatieruimte. Tevens is bij BAD en arbeid geen cameratoezicht. Dit is volgens de medewerkers die hier werken ook niet nodig, omdat in deze ruimten voldoende personeel aanwezig is.

Beelden van de camera's worden in ieder geval 14 dagen opgeslagen. De kwaliteit van de beelden gaat wel achteruit naarmate de beelden langer opgeslagen zijn.

Als er een geweldsincident is voorgevallen, wordt hierover altijd gerapporteerd aan het afdelingshoofd. In 2010 waren er tot 24 november 71 fysieke geweldplegingen tussen gedetineerden geregistreerd. In dezelfde periode werd 173 keer (verbaal & fysiek) geweld gepleegd aan het adres van personeel. De directie doet aangifte, indien dit nodig is. Bijzondere voorvallen meldt de directie bij het hoofdkantoor.

Oordeel

PI Krimpen heeft instructies voor optreden bij agressie en geweld. Er is echter geen visie op de beheersing van agressie en geweld. Het beleid voldoet daarom beperkt.

De uitvoering voldoet overwegend. Het IBT functioneert naar behoren. Echter nemen veel executieve medewerkers zelden deel aan PPO-training. Bovendien is het aantal executieven dat deelneemt aan en slaagt voor de FITKIT te laag.

De borging voldoet ook overwegend. Rapportages en evaluaties vinden plaats. Op grond van signalen vanuit afdelingen kan gedurende het jaar het IBT gericht worden ingezet. Er is echter geen overkoepelende evaluatie van incidenten.

Agressie-beheersing

Beleid

Uitvoering

Borging

Aanbevelingen

- Draag zorg voor een visie op de beheersing van agressie en geweld die bekend is bij het personeel.
- Zorg ervoor dat al het executieve personeel geregeld deelneemt aan PPO.

4.3 Drugsontmoediging

Criterium

De beschikbaarheid van drugs onder gedetineerden is in het gevangeniswezen vaak een probleem. Om die reden heeft DJI in 2008 het drugsontmoedigingsbeleid ingevoerd. De ISt gaat na in hoeverre dit beleid toepassing vindt.

Ook in de 'canon' over penitentiaire scherpste zijn voorschriften geformuleerd die van belang zijn voor het drugsontmoedigingsbeleid. Zo wordt verwacht dat inrichtingen wekelijks bij 5 procent van de populatie een urinecontrole afnemen. Ook celinspecties worden normatief benoemd. Dagelijks dienen alle cellen en verblijfsruimten op een afdeling gecontroleerd te worden; meer uitgebreide celcontroles moeten eveneens regelmatig worden uitgevoerd. Een ander belangrijk voorschrift is dat gedetineerden na elk bezoek gefouilleerd moeten worden.

De ISt is, op basis van artikel 58 lid 8 van de European prison rules, van mening dat gedetineerden geïnformeerd dienen te worden, als hun cel is doorzocht. Uitgangspunt is verder dat ten minste twee inrichtingsfunctionarissen de celinspectie uitvoeren en dat zij aantekening maken van het resultaat van de inspectie.

Bevindingen

De huisregels beschrijven de gang van zaken omtrent urinecontroles (uc's). De uc-instructies zijn bij executieve medewerkers bekend. Sancties op drugsbezit zijn vermeld in het sanctiebeleid van PI Krimpen. Volgens de laatste ESA zijn deze echter niet actueel.

De inrichting onderwerpt gedetineerden om diverse redenen aan een uc. Zo vindt een o-meting plaats bij binnenkomst, wordt urine gecontroleerd voor en na onbegeleid verlof, na bezoek zonder toezicht en op grond van (beargumenteerde) vermoedens. Wekelijks wordt minimaal 5% van de gedetineerden op basis van steekproef aan een uc onderworpen. Verder kan in overleg met een gedetineerde regelmatig een uc worden gedaan, bijvoorbeeld als ondersteuning van een afkicktraject.

Er zijn instructies met betrekking tot de gang van zaken bij fouilleren en visiteren. Tijdens PPO-training wordt hier af en toe aandacht aan besteed. Visiteren vindt standaard plaats indien de gedetineerde de inrichting tijdelijk voor verlof heeft verlaten en weer terugkeert. Na bezoek fouilleren

complexbeveiligers alle gedetineerden. Door middel van een at random knop wordt bepaald welke gedetineerde gevisiteerd wordt. Dit zorgt ervoor dat gedetineerden niet het idee kunnen krijgen, dat complexbeveiligers bewust altijd bepaalde personen controleren.

Ad hoc worden er drugshonden ingezet bij het bezoek.

De inrichting voert regelmatig celinspecties uit (zie paragraaf 5.1).

De directie evalueert niet regelmatig het drugsbeleid aan de hand van de DOB-nota.

Drugs- ontmoediging

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

Op het gebied van uc's, visitaties en fouilleren bestaat beleid. De dienst-instructie voor het uitvoeren van een urinecontrole is echter niet actueel. Het beleid voldoet daarom overwegend. De uitvoering vindt plaats conform het beleid en voldoet dan ook volledig. De borging voldoet overwegend. Er is een registratie van uitgevoerde uc's. Systematische evaluatie van het gevoerde drugsbeleid vindt echter niet plaats.

Aanbevelingen

- Actualiseer de dienst-instructie voor het uitvoeren van een urinecontrole.
- Realiseer een beter zicht op de effecten van het drugsontmoedigingsbeleid.

4.4 Conclusie

De ISt is overwegend positief over de interne veiligheid. Het beleid voldoet op de meeste punten. De inrichting heeft echter geen visie op de beheersing van agressie en geweld. Wat betreft de uitvoering is het voornaamste punt van kritiek de lage deelname van executieve medewerkers aan PPO en het lage percentage van het personeel dat slaagt voor FITKIT. De inrichting dient hier meer aandacht aan te besteden. De inrichting zou verder een beter inzicht kunnen realiseren op de effecten van het eigen drugsontmoedigingsbeleid.

5 Maatschappijbeveiliging

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een drietal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappijbeveiliging in PI Krimpen. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de maatschappijbeveiliging. Daarbij gaat het om afdoende verhindering dat een gedetineerde zich kan onttrekken aan de vrijheidsbeneming en om voldoende weging van maatschappelijke risico's bij het toekennen van vrijheden aan een gedetineerde.

5.1 Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht

Criterion

Het Nederlandse gevangeniswezen kent een aantal varianten van de daadwerkelijke vrijheidsbeneming waarvan de toepassing voor een groot deel afhankelijk is van het risico op ontvluchting. De twee uiterste varianten zijn de zeer gesloten extra beveiligde inrichting (EBI) en de open zeer beperkt beveiligde inrichting (ZBBI). De EBI biedt landelijk huisvesting aan gedetineerden met een extreem vlucht- en/of beheersrisico. De ZBBI huisvest veelal gedetineerden in de laatste fase van hun detentie. Zij kunnen vanuit de ZBBI onder bepaalde voorwaarden deelnemen aan het regulier maatschappelijk verkeer.

Vanwege een toenemend aantal ontvluchtingen heeft de sectordirecteur gevangeniswezen (SDGW) in 2006 expliciet beleid vastgesteld gericht op het in een inrichting vastleggen en consequent uitvoeren van handelingen en gedragingen ter voorkoming van ontvluchting.¹⁷ De Ist ontleent aan dit beleid haar toetsingscriteria, waarbij zij onderscheid maakt tussen statische en dynamische beveiligingsaspecten.

De Ist betreft bij haar beoordeling de resultaten van de in opdracht van de SDGW gemaakte externe security audit (ESA).¹⁸

Bevindingen

Dynamische beveiligingsaspecten

Kort voor de inspectie van de Ist heeft DJI een ESA uit gevoerd in de PI Krimpen om te bezien in hoeverre de inrichting aanbevelingen uit een ESA in 2008 heeft opgevolgd. De ESA beoordeelt o.a. de kritische beveiligings-

¹⁷ Rapportage 'taskforce penitentiaire scherpste', directie gevangeniswezen DJI, mei 2006, herzien in 2008.

¹⁸ Een externe security audit is een systematische doorlichting van de stand van de beveiligingsvoorzieningen van een inrichting.

processen van het beleid penitentiaire scherpste 2008 zoals het toezicht op buitenactiviteiten en luchten, relatie en ambtelijk bezoek, celinspecties en aanwezigheidscontrole. De dienstinstructies voor de kritische processen blijken verouderd en niet aangepast aan het beleid penitentiaire scherpste.

PI Krimpen heeft meerdere luchtplaatsen, maar maakt het meest gebruik van een ruime luchtplaats die niet grenst aan een buitenmuur. Tijdens de inspectie stond het personeel kruislings opgesteld op de luchtplaats en hield overzicht. Ook controleren piw'ers voorafgaand en na het lichtmoment de luchtplaats. De toegangsdeur naar de luchtplaats was permanent open. Uit de ESA blijkt dat piw'ers na het luchten niet d.m.v. een telling nagaan of alle gedetineerden de luchtplaats hebben verlaten. Het tellen van gedetineerden gebeurt op de vaste momenten, namelijk bij aanvang van de dienst, bij het insluiten voor de lunch en bij het insluiten voor de avond.

De beveiligingsprocedures bij bezoek werden ten tijde van de inspectie nageleefd. In de bezoekszaal zijn twee piw'ers en een beveiligers aanwezig die elk aan een kant van de bezoekszaal zitten. Medewerkers zijn op de hoogte van beveiligingsprocedures bij bezoek. De bezoekszaal heeft een zogenaamde slangentafel die het bezoek en gedetineerdenverkeer te allen tijde gescheiden houdt. Bezoek mag elkaar bij begin en einde over de tafel begroeten, maar tijdens bezoek mogen ze elkaar niet aanraken. Kinderen mogen ook niet aan de gedetineerdzijde van de tafel komen. Na het bezoek fouilleren complexbeveiligers alle gedetineerden en visiteren ze gedetineerden at random (steekproef d.m.v. een apparaat met drukknop die rood of groen licht geeft) tenzij er een verdenking is. Daarnaast gebruiken beveiligers bij einde bezoek de biometrie om persoonsverwisseling met bezoekers uit te sluiten.

Piw'ers voeren dagelijks oppervlakkige celinspecties uit. De piw'er bekijkt de cel kort. Van de dagelijkse celinspecties houden de afdelingen registraties bij. Deze registratie lijkt soms wat formeel doordat het een afvinkstelsel is en dan wordt alles in één keer afgevinkt. Niettemin worden afwijkingen ook wel opgeschreven. Soms staat er dat ze niet uitgevoerd zijn vanwege tijdgebrek. Op deze registratie staat ook een controle voor de gezamenlijke ruimtes op de verblijfsafdeling, maar deze is vaak niet uitgevoerd. Zowel in het hvb als de gevangenisunit voert het IBT drie tot vier keer per week enkele uitgebreidere celinspecties uit. Ten tijde van de inspectie voerde het IBT in samenwerking met de complexbeveiligers spitacties uit op enkele afdelingen. De actie was grootscheeps en betrof naast alle cellen ook de gemeenschappelijke ruimtes. Daarbij werd eerst een drugshond de cel in gelaten. Na deze drugscontrole verrichtten

een IBT-lid en een beveiliging de verdere celinspectie.
Van eventuele contrabande maakte een piw'er direct rapport op in het daarvoor bestemde registratiesysteem.
Van de speciale en bijzondere celinspecties krijgen gedetineerden achteraf schriftelijk bericht.

Het is de bedoeling dat de kritische processen regelmatig voor het voetlicht komen in de teamoverleggen. De teamoverleggen vinden sinds enkele maanden weer consequent plaats, maar slechts met een beperkte afvaardiging van de executieven. Meestal zijn slechts ongeveer 4 à 5 executieve medewerkers aanwezig

De ISt heeft de agenda's en notulen van de teamoverleggen ingezien en daaruit blijkt dat de agenda een item penitentiaire scherpte heeft, maar dat executieven het onderwerp zelden bespreken. Een enkele keer beschrijft het verslag een concrete situatie. Afdelingshoofden geven aan dat ze hun team aanspreken op het correct uitvoeren van de processen. Volgens de ESA is dit nog wel een aandachtspunt.

Statische beveiligingsaspecten

Zowel personeelsleden als (ambtelijk) bezoekers moeten bij de toegang tot de inrichting meegebrachte tassen en goederen door een bagagedoorlichtingsapparaat (röntgenscan) laten gaan. Complexbeveiligers bij de voorportier bekijken direct de scans en bij twijfel vragen ze de bezoeker of het personeelslid het voorwerp eruit te halen. Bij hun opleiding tot complexbeveiligers zijn ze geschoold in het herkennen van contrabande. Het personeel en bezoek moet daarnaast piepvrij door de detectiepoort. Een aantal maanden geleden is de afstelling hiervan aangescherpt. Het bezoek van gedetineerden was hier niet over geïnformeerd en dat leidde soms tot moeizame toegangsprocessen.

Een gedetineerde moet bij binnenkomst in, vertrek uit de inrichting en bij vertrek van de arbeid naar de verblijfsafdeling door de detectie. Bij vertrek van de arbeid wordt dit echter niet consequent uitgevoerd. Uit de ESA blijkt dat de apparatuur voldoet en dat personeel kundig is in het gebruik. Medewerkers zijn tevreden over de werking van beveiligingsapparatuur zoals het bagagedoorlichtingsapparaat, de detectiepoort maar ook de alarmgevers, portofoons en elektronisch vergrendelde deuren.

De biometrieconsoles hebben met enige regelmaat storingen. Dan herkent het systeem een gedetineerde niet. Bij sommige gedetineerden gebeurt dat steevast. Gedetineerden nemen, als zij de verblijfsafdeling verlaten, ook een pasje met daarop hun foto en persoonsgegevens mee waardoor er toch identificatie kan plaatsvinden. PI Krimpen heeft een aantal medewerkers aangewezen die kerngebruiker biometrie zijn en contact opnemen met het

SSC als er storing is. De biometrie-apparatuur heeft nog regelmatig nieuwe releases voor verbeteringen in het systeem. De medewerkers ervaren het als positief dat de biometrie gegevens uitwisselt met bv. politie.

Op cruciale plaatsen in de PI zijn camera's geplaatst. De Centraal Post is continu bezet om deze beelden uit te lezen. De CP is verouderd, oncomfortabel en onhandig ingedeeld, maar een nieuwe CP is gereed om eerdaags in gebruik genomen te worden. Geïnterviewde medewerkers zijn van mening dat er voldoende cameratoezicht in de inrichting is. Zoals reeds vermeld in paragraaf 4.2 is in de recreatiezalen op de verblijfsafdelingen geen volledig direct zicht en ook geen cameratoezicht. De inrichting heeft op een recreatiezaal als proef een camera geïnstalleerd. De inrichting beschikt over de (technische) mogelijkheid om camerabeelden op te slaan ten behoeve van reconstructie van voorkomende beveiligingsincidenten. De camerabeelden blijven 14 dagen bewaard al gaat de kwaliteit achteruit naarmate de beelden langer opgeslagen zijn.

De inrichting heeft een periodiek inspectieplan waardoor technische beveiligingsapparatuur regelmatig gecontroleerd wordt op hun werking. Volgens de ESA verdient de controle op het correct gebruik van het bagagedoorlichtingsapparaat, de detectiepoort en de biometrie verbetering.

Oordeel

Omdat PI Krimpen de instructies over de kritische processen (nog) moet aanpassen aan het landelijk beleid penitentiaire scherpste voldoet de inrichting in beperkte mate aan de verwachting. De uitvoering voldoet overwegend, maar niet volledig aan de verwachtingen van de Inspectie. Piw'ers en beveiligers werken in de regel wel volgens het nieuwe beleid. Maar het tellen van gedetineerden na het luchten en het gebruik van de detectiepoort na de arbeid verdient verbetering. Technische beveiligingsapparatuur, met uitzondering van de huidige CP, functioneert naar behoren en naar tevredenheid van de gebruikers.

De borging van dit criterium voldoet eveneens overwegend. Zo wordt de werking van de technische beveiligingsapparatuur periodiek getest maar teamleiders controleren onvoldoende frequent of beveiligers de apparatuur ook goed gebruiken. Piw'ers en beveiligers hebben weinig gelegenheid om de uitvoering van de kritische processen gezamenlijk te bespreken.

Aanbevelingen

- Houdt de uitvoering van kritische processen en het gebruik van technische beveiligingsapparatuur onder de aandacht door regelmatige bespreking van de toepassing cq. het gebruik.

Beveiliging

Beleid

Uitvoering

Borging

- Tel gedetineerden ook bij einde lucht en maak eenduidige afspraken over de controle van gedetineerden die terugkomen van de arbeid.

5.2 Toekenning verlof

criterium

Internationale regelgeving bepaalt dat (veroordeelde) gedetineerden in de gelegenheid moeten zijn om, op basis van een verlofsysteem, met verlof te kunnen gaan. In het Nederlandse bestel is dit systeem uitgewerkt in de ministeriële Regeling voor het tijdelijk verlaten van de inrichting waarin, naast het begeleide verlof, drie vormen van onbegeleid verlof zijn uitgewerkt: het algemeen verlof dat in het laatste jaar van de gevangenisstraf de mogelijkheid biedt om de inrichting voor maximaal 60 uur te verlaten; het regimegebonden verlof dat met name is gekoppeld aan de regimes van beperkt en zeer beperkt beveiligde inrichtingen en het incidentele verlof dat in bijzondere gevallen aan een gedetineerde kan worden toegekend.

Uit een landelijk onderzoek naar de toepassing van het vrijhedenbeleid bleek dat de inrichtingen hun vrije beleidsruimte bij de toekenning van verlof zeer verschillend invullen, maar ook dat, in het geval van algemeen verlof, 94 procent van de gedetineerden volgens afspraak terugkeert. De ISt laat de noodzaak van een nadere analyse van de verlofpraktijk van een inrichting afhangen van de mate waarin de desbetreffende inrichting, qua onttrekkingen aan verlof, substantieel afwijkt van genoemd percentage.

Bevindingen

PI Krimpen is een gesloten inrichting met zowel preventief gehechte als afgestrafte gedetineerden. Het overgrote deel van de gedetineerden in PI Krimpen is afgestraft en zij kunnen, mits zij aan de objectieve criteria (bv. strafresistant) voldoen, één of meerdere algemene verlopen aanvragen. In bijzondere situaties kan een gedetineerde daarnaast incidenteel verlof of strafonderbreking aanvragen. De toepassing van het vrijhedenbeleid is beschreven in het handboek selectie- en detentiebegeleiding van DJI. De werkwijze die Krimpen aan de IJssel hanteert wijkt hier van af.

Het BSD van de inrichting informeert gedetineerden over hun mogelijkheid een aanvraag tot verlof te doen. Iedere BSD medewerker heeft een aantal gedetineerden waarvoor ze verantwoordelijk zijn. Bsd'ers stellen geen verlofschema's op, maar ze informeren de gedetineerde over de eerste gelegenheid, het aantal verlofmogelijkheden en over de minimale periode die er tussen twee verlopen moet zitten. Het BSD hanteert een checklist voor een verlofaanvraag. Hierop staat welke adviezen zij moeten aanvragen. Zo vragen ze: schriftelijk toestemming aan eventuele andere woonachtigen op het verlofadres, advies aan de regiopolitie waar de gedetineerde zijn verlof

wil doorbrengen, advies van het OM als zij een executie indicator hebben afgegeven. Ook neemt de PI een uc af. Deze informatie inclusief relevante informatie uit deze en eerdere detenties brengt het BSD in het MDO in. Iedere BSD-medewerker is er zelf verantwoordelijk voor dat dit tijdig en volledig gebeurt. Het MDO formuleert een advies voor de Vrijheden Commissie bestaande uit de directie en het afdelingshoofd BSD. Het proces van de inbreng van het verlof in het MDO verloopt goed; de IST heeft gezien dat verlofaanvragen op de agenda staan met daarbij toegevoegd bovenstaande informatie. Doordat niet alle disciplines voldoende vertegenwoordigd zijn in het MDO en niet iedereen altijd even goed is voorbereid, is het advies niet altijd breed gedragen. Met de invoering van het nieuwe dagprogramma zullen wel alle disciplines bij het MDO zijn.

In 2010 zijn er vanuit de PI Krimpen 154 gedetineerden op verlof gegaan. Vijf gedetineerden hebben zich tijdens dit tijdelijk verlaten onttrokken aan de detentie. Voor de directie is dit altijd reden om het advies of de beslissing nogmaals te bekijken.¹⁹

Overigens zijn piw'ers op de afdeling de dagen voorafgaand aan het verlof ook alert op afwijkend gedrag bij verlofgangers zoals de uitvoer of het weggeven van goederen.

PI Krimpen heeft de verlofprocedure, inclusief de nieuwe werkwijze met de Vrijheden Commissie (VC), nog niet geëvalueerd.

Toekenning verlof

Beleid

Uitvoering

Borging

Oordeel

BSD medewerkers beschikken over een checklist voor het verwerken van een verlofaanvraag, maar ze hebben geen actuele op de inrichting toegesneden procedure voor de werkwijze rondom verlofaanvragen. Het beleid voldoet daarom overwegend aan de verwachtingen. Ook de uitvoering is overwegend op orde. Het BSD informeert de gedetineerden over hun mogelijkheden, vragen de benodigde adviezen aan, brengen de aanvragen in het MDO in en leiden vervolgens door naar de VC. Er zijn echter regelmatig disciplines ondervertegenwoordigd in het MDO en niet iedereen blijkt goed voorbereid. De borging voldoet eveneens overwegend aan de verwachtingen. De Vrijheden Commissie adviseert of beslist over alle vrijheden en evalueert 'mislukte' verloven, echter op het proces van de aanvraag en de verwerking van de aanvraag is geen controle op tijdigheid of volledigheid en bovendien is het verlofproces is zijn geheel nog nooit geëvalueerd.

¹⁹ In sommige gevallen beslist de directeur van de inrichting zelf en in sommige gevallen adviseert de inrichting de selectiefunctaris die dan namens de minister een beslissing maakt.

Aanbeveling

- Evalueer de werking van de aanvraag en toekenning van verloven in de PI Krimpen. Stel eventuele knelpunten bij en leg de bestaande afspraken en werkwijzes vast in een instructie voor het BSD.

5.3 Voorwaardelijke invrijheidstelling

Criterium

Op 1 juli 2008 is de Wet voorwaardelijke invrijheidstelling van kracht geworden. De voorwaardelijke invrijheidsstelling (v.i.) houdt in dat een gedetineerde na zijn invrijheidstelling een proeftijd heeft waarin hij zich moet houden aan bepaalde voorwaarden. Houdt hij zich niet aan de voorwaarden dan kan de v.i. worden herroepen. Naast het opleggen van voorwaarden is het ook mogelijk om tijdens de detentie de v.i. uit te stellen of geheel achterwege te laten. In zo'n geval vordert het OM het uitstel of het achterwege laten van de v.i. bij de rechter die over de vordering beslist. Bij dit besluit wordt het gedrag van de gedetineerde in detentie meegewogen: als iemand zich ernstig misdraagt in de p.i., dan kan de invrijheidstelling worden uitgesteld. Het oogmerk van v.i. is een bijdrage leveren aan het verminderen van de recidive en daarmee aan het vergroten van de veiligheid in de samenleving.

Voor DJI is de belangrijkste taak het uitbrengen van advies aan het OM over het opleggen van de bijzondere voorwaarden en eventueel over uitstel of achterwege laten van de v.i. Ook heeft DJI een taak in het signaleren van de datum waarop een gedetineerde in aanmerking komt voor v.i. De ISt beoordeelt de toepassing van de v.i.-regelgeving door de p.i.

Bevindingen

De PI beschikt over het document 'v.i.zier'. Hierin staan de belangrijkste landelijke beleids- en procesafspraken in het kader van de voorwaardelijke invrijheidstelling. PI Krimpen heeft geen lokale instructies over de toepassing van v.i.. In Tulpselectie staat wel een format voor het formuleren van een v.i. advies.

Het aantal v.i. adviezen is in de praktijk klein. Het proces van advisering loopt zoals bij de verlofaanvragen: het BSD verzamelt de informatie en brengt het in het MDO, waarop het MDO een advies formuleert voor de VC die het advies vaststelt. Aanvankelijk stelde iedere medewerker voor zijn of haar eigen caseload de adviezen op, maar de selectiefunctionaris die de

adviezen toetst en doorstuurt aan de CVvi²⁰ bleef de adviezen onder de maat vinden. Om de kwaliteit van de adviezen te verbeteren én om duidelijkheid te krijgen over de verwachtingen van het Bureau Selectiefunctionarissen (BSF)²¹ is de PI in gesprek gegaan met de selectiefunctionarissen. De PI heeft besloten de v.i. advisering tijdelijk bij twee medewerkers te beleggen zodat zij zich meer specialiseren in de v.i.-advisering en de kwaliteit van de adviezen daardoor verbetert. Als de kwaliteit van de adviezen op termijn aan de normen voldoet, neemt iedere medewerker zijn eigen caseload weer over en fungeren genoemde twee medewerkers als intern deskundige op het terrein van de v.i. aanvragen.

De ISt heeft drie recente v.i.-adviezen ingezien. Uit de beschrijving over het gedrag kon een redelijk goede indruk worden opgemaakt van het functioneren van de gedetineerden. De beschrijving van het TR-traject was echter beperkt en de eindconclusie van de adviezen werd niet onderbouwd. Er staat niet in de eindconclusie waarom de PI wel of geen bijzondere voorwaarde adviseert of waarom er afstel wordt geadviseerd.

De inrichting heeft doorgaans vijf weken de tijd om een advies te formuleren en dit aan het BSF te sturen zodat het binnen de afgesproken termijn (zes weken) bij de CVvi ligt. De PI monitort niet of de advisering tijdig is en of het CVvi de adviezen ter harte neemt. De indruk van het afdelingshoofd BSD is dat de adviezen op tijd zijn of hooguit enkele dagen te laat.

Geïnterviewde gedetineerden waren op de hoogte van de v.i. procedure. In de huisregels staat echter nog de oude regeling beschreven.

Oordeel

BSD medewerkers beschikken over een format voor de v.i.-adviezen, maar ze hebben geen actuele op de inrichting toegesneden procedure voor de werkwijze rondom v.i. Het beleid is daarom overwegend maar niet volledig op orde.

Het proces van de v.i.-advisering verloopt goed en de VC stelt het advies vast. De bestaande instructies en het format bleken in de praktijk echter ook ontoereikend om tot goede adviezen te komen. De inrichting is actief hier verandering in te brengen en heeft hiervoor advies ingewonnen bij het BSF. De ISt stelt vast dat de adviezen verder kunnen verbeteren, o.a. door het advies beter te onderbouwen. Dit alles in beschouwing genomen voldoet de uitvoering van de v.i. adviezen nipt overwegend aan de verwachtingen van de ISt.

Voorwaardelijke invrijheidstelling

Beleid

Uitvoering

Borging

²⁰ CVvi staat voor Centrale Voorziening voorwaardelijke invrijheidstelling. De CVvi neemt beslissingen over de op te leggen voorwaarden en ondersteunt officieren van justitie bij het indienen van vorderingen.

²¹ Het Bureau Selectiefunctionarissen beslist over de selectie, plaatsing en overplaatsing van vreemdelingen en gedetineerden.

De kwaliteit van de advisering is onderwerp van evaluatie maar de tijdigheid monitort de inrichting niet. De borging voldoet daarom overwegend aan de verwachtingen.

Aanbeveling

- Draag er zorg voor dat zoals gepland de opgedane ervaring met v.i. advisering overgedragen wordt aan andere BSD medewerkers en zorg daarbij voor instructies voor het BSD. Verbeter de tijdigheid en de kwaliteit van de v.i. adviezen verder, onder andere door een betere onderbouwing van de eindconclusie.

5.4 Conclusie

De uitvoering van de processen maatschappijbeveiliging is overwegend op orde. De PI verhindert afdoende dat een gedetineerde zich kan onttrekken aan de vrijheidsontneming. Bovendien vindt er voldoende weging van maatschappelijke risico's plaats bij het toekennen van vrijheden aan een gedetineerde. Het afwegingsproces kan nog verbeteren door de v.i adviezen beter te onderbouwen en door de bespreking in het MDO door meerdere disciplines te laten plaatsvinden.

6

Maatschappelijke reïntegratie

Dit hoofdstuk gaat aan de hand van een tweetal criteria uit het toetsingskader in op de vraag hoe het gesteld is met de maatschappelijke reïntegratie-activiteiten in PI Krimpen. Elke paragraaf opent met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie in welke mate de p.i. de gedetineerden voorbereidt op hun terugkeer in de vrije samenleving en in welke mate zij inspanning levert om het risico van recidive te verminderen.

6.1 Voorbereiding nazorg

criterium

Artikel 107 lid 4 van de European prison rules wijst op het belang van nauwe samenwerking met instanties in de vrije samenleving om gedetineerden voor te bereiden op hun terugkeer. Om hieraan vorm te geven is enige jaren geleden in het Nederlandse gevangeniswezen de functie van medewerker maatschappelijke dienstverlening (mmd'er) geïntroduceerd. De mmd'er moet een coördinerende brugfunctie vervullen tussen de ingesloten gedetineerde en maatschappelijke instanties waar de gedetineerde, na afloop van zijn detentie, veelal van afhankelijk is. Op grond van hun functiebeschrijving dienen de mmd'ers gedetineerden bij binnenkomst in een inrichting binnen tien dagen te screenen op vier aandachtsgebieden: identiteitsbewijs, inkomen, onderdak en zorg. Daarnaast dienen zij gemeenten te informeren over en te betrekken bij het oplossen van eventuele knelpunten op genoemde gebieden. Een en ander is uitgewerkt in de instructie 'Werkprocessen mmd' van de DJI.

Bevindingen

De screeningsactiviteiten zijn voor een deel al besproken in paragraaf 3.1. Het MMD maakt gebruik van de landelijke werkprocessen MMD uit 2008. Het MMD in de PI Krimpen was in 2008 betrokken bij het MMD themaonderzoek van de IST. Destijds was het voor de mmd'ers lastig om alle gedetineerden binnen twee weken te screenen vanwege de snelle doorstroom. Dit is nog steeds het geval. Op de gevangenisunit, waar ook de arrestanten instromen, is het screeningspercentage over de periode augustus tot november 2010 gemiddeld 90%. In het hvb is het screeningspercentage gemiddeld 73% over dezelfde periode. Voor het hvb ligt het percentage onder het landelijk gemiddelde. De resultaten zijn onderwerp van gesprek tussen het MMD en hun afdelingshoofd. Zeer recent heeft PI Krimpen een nieuwe werkwijze ingevoerd. Hierbij stuurt de inrichting binnen twee dagen na binnenkomst van een gedeti-

neerde een kort bericht van verblijf aan de gemeente Rotterdam. Zij doet dit in plaats van een volledige screening. Hierop geeft de gemeente informatie aan de PI over de gedetineerden. Deze informatie gaat over huisvesting, werk en inkomen, schulden, of de gedetineerde een ID-bewijs heeft en contact met zorgvoorzieningen. De netwerkadviser van DJI heeft deze werkwijze bij de gemeente en de PI geïntroduceerd. Het is de bedoeling dat dit op termijn ook met andere gemeenten gebeurt. Deze werkwijze is ingevoerd omdat mmd'ers de screeningsinformatie aan de gemeentes stuurden die zij veelal van de gedetineerde kregen, terwijl de gemeente over geverifieerde informatie beschikte. De nieuwe werkwijze kent opstartproblemen. De gemeente Rotterdam stuurde tot nu toe namelijk nog geen informatie aan PI Krimpen.

Het registratiesysteem Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) houdt per maand bij of er verandering is op een leefgebied tussen binnenkomst en ontslag van een gedetineerde. Als er niets veranderd op een leefgebied dan is de stand nul, verloopt bijv. een ID-bewijs dan wordt de score -1 en als er een ID-bewijs tijdens de detentie is verlengd, wordt de score +1. Het is een manier om resultaten weer te geven, maar het zegt volgens de mmd'ers niets over de inspanningen die zij leveren. Over de doorbetaling van een huurwoning kan een mmd'er intensief contact hebben met de woningbouwvereniging en de gemeente, maar lukt het niet dan is de score toch -1. Acht weken voor het einde van de detentie moet de mmd'er een actuele stand van zaken aan de gemeente geven. Voor de hvb-gedetineerden gebeurde dit in de periode augustus tot november 2010 voor 58% van de ontslaggangers.

PI Krimpen maakt deel uit van het veiligheidshuis in Rotterdam en is eveneens onderdeel van het nazorgoverleg in de regio. Op directieniveau is er met enige regelmaat overleg met de ketenpartners over de gang van zaken en eventuele knelpunten. Met name met de gemeente Rotterdam heeft de PI afspraken over de nazorg. Met de kleinere omliggende gemeente zoals Vlaardingen is dit in mindere mate het geval.

Oordeel

Nazorg

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid over nazorg voldoet in de PI Krimpen overwegend aan de verwachtingen. Er zijn landelijke procedures beschikbaar, maar lokale werkwijzen rond de screening, de inspanningen op de leefgebieden en de nieuwe werkwijze met de berichtgeving aan de gemeente zijn niet vastgelegd. De uitvoering voldoet eveneens overwegend aan de verwachtingen. Voor een aanzienlijk deel, maar niet voor alle gedetineerden, vindt er een screening op de leefgebieden plaats. De overdracht aan de gemeente aan het einde van de detentie blijft achter ten opzichte van het aantal

screeningen.

De resultaten van de nazorg zijn onderwerp van bespreking, maar er is geen evaluatie van de inspanningen op de leefgebieden of de samenwerkingsafspraken in de regio. Om die reden voldoet de borging ook overwegend.

Aanbeveling

- Evalueer de werkwijze (inspanningen) van het MMD met betrekking tot het op orde brengen van de leefgebieden. Betrek hierbij de samenwerking met de ketenpartners. Breng eventuele verbeterpunten op orde en leg vervolgens de actuele werkwijze vast.

6.2 Reïntegratietrajecten

criterium

Artikel 2, lid 2 van de Penitentiaire beginselenwet formuleert de reïntegratiedoelstelling van het Nederlandse gevangeniswezen: de tenuitvoerlegging van de straf dient zo veel mogelijk dienstbaar te worden gemaakt aan de terugkeer in de samenleving. Dat kan op verschillende manieren gebeuren. In het huidige beleid ligt het accent op een methodiek om gedetineerden die daartoe gemotiveerd of te motiveren zijn, aan trainingen te onderwerpen die hun vaardigheden vergroten. Vervolgens is het beleid erop gericht zowel in de inrichting als bij relevante instanties aansluiting te bewerkstelligen met maatschappelijke vervolgoorzaken.

Bevindingen

Totstandkoming reïntegratieplan

De trajectbegeleiders beschikken over de landelijke en tevens verouderde procedures over TR. Gedetineerden in de PI Krimpen beschikken niet allemaal (tijdig) over een reïntegratieplan TR. PI Krimpen heeft ten tijde van de inspectie 124 TR deelnemers, 21 kandidaten en 56 mensen op de wachtlijst voor een aanvraag adviesrapport TR. In de wachtlijst zit overigens wel een prioritering. Voor gedetineerden met erg lange straffen vraagt TR nog geen advies op, tenzij ze een vakopleiding willen volgen in Krimpen of als de psycholoog aangeeft dat de gedetineerde gebaat is bij behandeling die uitgevoerd kan worden in een TR traject. Gedetineerden op de wachtlijst kunnen wel een verzoek doen bij het BSD voor detentiefasering. Degenen die door wachttijd minder dan vier maanden strafrestant overhouden, schrappt het CBTR alsnog van de wachtlijst.

De vertraging bij de totstandkoming van een reïntegratieplan heeft meerdere oorzaken. Allereerst signaleert het Trajecten Informatiesysteem (TRIS) net als in alle andere huizen van bewaring een gedetineerde pas als

het vonnis is ingevoerd in Tulp GW. Ten tweede benadert een trajectbegeleider de potentiële kandidaat in het hvb wel voor deelname, maar pas na de selectie naar een gevangenisregime vraagt de trajectbegeleider een advies op. Ten derde kampen de trajectbegeleiders die aan de PI Krimpen verbonden zijn met forse onderbezetting. Aan de PI Krimpen zijn ten tijde van de inspectie vier trajectbegeleiders verbonden (3,8 fte) terwijl de inrichting 7 fte zou moeten hebben. Eén van de trajectbegeleiders is tijdelijk plaatsvervangend hoofd CBTR en het CBTR heeft net twee vacatures vervuld. Ten vierde heeft het CBTR in Rotterdam wisselende ervaring met de tijdigheid van de levering van de adviesrapporten van de drie Nederlandse reclasseringsorganisaties (3RO). De Reclassering Nederland en de reclassering Leger des Heils adviseren redelijk binnen de afgesproken termijn. De verslavingsreclassering overschrijdt de termijn ruimschoots. Dit komt doordat bij de lidinstellingen van de Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG) de thuisunit in plaats van de detentie-unit rapporteert over een gedetineerde. Rapporteurs moeten als gevolg daarvan uit het hele land naar de PI Krimpen komen voor een gesprek met de gedetineerde.

Gedetineerden geven aan dat ze de trajecten wel goed vinden, maar dat het overgrote deel vooral meedoet om te kunnen faseren.

Vanuit TRIS kan de tijdigheid van de reïntegratieplannen gemonitord worden. Het hoofd CBTR of de plaatsvervanger stelt de reïntegratieplannen vast. Het CBTR en ook de directie hebben overleg met de reclasseringsinstellingen om knelpunten in de praktijk op te lossen. Echter de PI Krimpen noch het CBTR hebben de reïntegratieactiviteiten geëvalueerd.

Gedraginterventies en onderwijs

De 3RO hebben in de PI Krimpen een goed aanbod aan trainingen namelijk de Cova²², de Cova+, de ART²³, en de leefstijltraining. De trainingen verlopen volgens geïnterviewden naar tevredenheid. Er komen ook gedetineerden naar Krimpen om training te volgen.

Naast erkende gedraginterventies heeft de PI Krimpen ook een aanbod in onderwijs. De onderwijsuren zijn de afgelopen jaren wel steeds beperkter geworden. Bij een gedetineerde die zich aanmeldt bij het onderwijs, neemt de onderwijzer een intake af en wordt er een inschatting van het niveau gemaakt. Het aanbod bestaat uit Nederlands, Engels, rekenen/wiskunde,

²² Cova staat voor Training Cognitieve Vaardigheden en de training richt zich op het ontwikkelen van (denk)vaardigheden die deelnemers in staat stellen op meer pro sociale wijze te denken en te handelen. De Cova+ richt zich op minder begaafde justitiabelen.

²³ ART staat voor Agressie Regulatie Training en is gericht op het verkrijgen inzicht in de eigen agressieproblematiek en het oefenen van vaardigheden om boosheid en agressie beter te hanteren.

ondernemingsvaardigheden, Computervaardigheden (EDCL) en VCA²⁴. Een gedetineerde kan, als hij dat zelf kan betalen, kiezen om een LOI cursus te gaan volgen. TR deelnemers hebben de mogelijkheid om een AKA leerlijn (bakker of lasser) te volgen. AKA staat voor arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent. Een dergelijk diploma geldt als startkwalificatie op niveau VMBO I en biedt de mogelijkheid om daarna verder te studeren op niveau II van het VMBO. Met een dergelijk diploma kan een gedetineerde ook als assistent (van bijvoorbeeld een loodgieter) aan de slag. Er zijn per dag zo ongeveer 15 gedetineerden met onderwijs aan de slag.

Oordeel

Reïntegratie

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid op het criterium reïntegratieactiviteiten voldoet overwegend aan de verwachtingen. Trajectbegeleiders beschikken over procedures maar deze zijn niet actueel en niet specifiek voor de regio waar ze werken. Als gevolg van meerdere vertragingen krijgen niet alle potentiële deelnemers een TR-reïntegratieplan en de gang van zaken van de reïntegratieactiviteiten is geen onderwerp van evaluatie geweest. Hierdoor voldoen zowel de uitvoering als de borging overwegend.

Aanbeveling

Evalueer de werkwijze van de trajectbegeleiders en draag vervolgens zorg voor lokale instructies en werkafspraken.

6.3 Conclusie

PI Krimpen heeft een grote TR populatie, maar krijgt met name door onderbezetting bij de trajectbegeleiders niet alle gedetineerden in een TR-traject. Het aanbod aan gedragsinterventies is behoorlijk en dat is een basisvoorwaarde om de reïntegratieplannen ook tot uitvoering kunnen laten komen. Voor wat betreft de nazorgactiviteiten is PI Krimpen goed aangesloten bij de regionale voorzieningen hiervoor, zoals het veiligheidshuis en het nazorgoverleg. Het screenen van alle gedetineerden op de probleemgebieden blijft lastig. Wellicht dat de nieuwe werkwijze, waarbij wordt samengewerkt met gemeente Rotterdam, soelaas gaat bieden.

²⁴ VCA is een cursus in bouwopleidingen.

7 Organisatieaspecten

Van de organisatieaspecten beziet de ISt die aspecten die direct invloed hebben op de kwaliteit van het primaire detentieproces. Dit hoofdstuk gaat in op drie organisatieaspecten. Ook in dit hoofdstuk opent elke paragraaf met een standaardtekst die kort de maatstaf beschrijft die de Inspectie hanteert. Daarna volgen haar bevindingen, oordeel en eventuele verbetervoorstellen in de vorm van aanbevelingen. Het hoofdstuk sluit af met een conclusie over de drie organisatieaspecten personeelsmanagement, communicatie en integriteit.

7.1 Personeelsmanagement

Criterion

(Internationale) regelgeving stelt eisen aan het management en personeel van inrichtingen. Zo moet het personeel doordrongen zijn van de doelstelling van het gevangeniswezen en dient het management leiding te geven aan de processen die leiden tot het behalen van die doelstellingen. Ook moet inrichtingspersoneel zorgvuldig worden geselecteerd met nadruk op integriteit, menselijkheid, professionaliteit en geschiktheid voor het complexe werk. Verder moeten vaardigheden die relevant zijn voor het werk kunnen worden onderhouden en verbeterd door aanvullende opleidingen.²⁵

De sectordirectie gevangeniswezen volgt per inrichting de gang van zaken door middel van de jaarlijkse opgave van prestatie-indicatoren die onderdeel uitmaakt van de planning-en-controlcyclus. Prestatie-indicatoren zijn ondermeer de veiligheid en het welbevinden van het personeel, het arbeidsverzuim, de mate waarin functioneringsgesprekken worden gevoerd en een Checklist borging competentie management. Ook kijkt de ISt naar de verzuimcijfers en de mate van (externe) mobiliteit waarvoor een streefpercentage van 5 procent wordt gehanteerd.

Bevindingen

Gedetineerden, executieven en directie geven allen aan dat een meerderheid van de executieven een goede werkhouding heeft. Medewerkers vinden het over het algemeen prettig in de organisatie te werken.

De personele bezetting van de inrichting is grotendeels op orde. Zoals eerder aangegeven (paragraaf 2.3) is er wel krapte bij de functiegroepen arbeid en sport. Ten tijde van de inspectie vernam de ISt dat er begin 2011 enkele werkmeesters worden aangesteld, waardoor de bezetting van de

²⁵ Bron: European prison rules hoofdstuk V, standard minimum rules artikel 47 en verder.

arbeid weer op orde zal zijn.²⁶ In de weekenden is het lastig om in het rooster te schuiven met personeelsleden. Er zijn dan minder complexbeveiligers in dienst waardoor de ‘spoeling dun is’. Als de bezetting echt te krap is en de veiligheid niet gegarandeerd kan worden, wordt het IBT ingezet. Het verzuim in PI Krimpen was enkele jaren geleden nog structureel rond de 8%. De directie pakt verzuim tegenwoordig actief aan. Als iemand afwezig is, belt een collega uit zijn team om een vinger aan de pols te houden. Het gemiddelde ziekteverzuim over 2010 is 5,4%, waarbij in januari en februari 2010 het verzuim nog boven de 7% lag. Het juiste percentage gehouden functioneringsgesprekken is niet vast te stellen. Door problemen met het registratiesysteem P-direkt is het in dit systeem gepresenteerde percentage lager dan het aantal gesprekken dat daadwerkelijk gevoerd is.

Op basis van de resultaten uit het BASAM-onderzoek²⁷ in 2007 is er in PI Krimpen een werkgroep BASAM Veiligheid opgezet. In de werkgroep zitten zowel personen vanuit de directie, afdelingshoofden en executieven. Deze werkgroep heeft aandacht besteed aan diverse thema’s, die zich niet slechts beperken tot het onderwerp veiligheid. Voorbeelden hiervan zijn de indeling van het dagprogramma, het inventariseren van knelpunten in de technische beveiliging en het eenduidig inwerken van nieuw personeel. Aandachtspunten die uit deze werkgroep kwamen, worden meegenomen in het nieuwe rooster.

Executieven ervaren weinig coaching vanuit de afdelingshoofden. Er lijkt weinig tijd voor contact en overleg tussen medewerkers en afdelingshoofden. De afdelingshoofden zijn druk bezig met werkgroepen en andere taken die oorspronkelijk bij het management lagen.

Afdelingshoofden komen op sommige dagen pas laat in de middag voor de eerste keer op de afdeling. Als ze op de afdeling zijn, dan zijn ze veel tijd kwijt met het lezen en beantwoorden van e-mails. Taken die aanvankelijk bij de afdelingshoofden lagen, zijn overgedragen aan senior piw’ers. Door hun gewijzigde takenpakket hebben afdelingshoofden te weinig tijd hiervoor. Deze taken zijn bijvoorbeeld het contact met en de coaching van piw’ers.

Het is in PI Krimpen mogelijk om verbredende opleidingen te volgen, waarmee de kans op een andere functie kan worden vergroot. Ook kunnen

²⁶ In de wederhoorreactie geeft de inrichting aan dat in januari 2011 vijf medewerkers arbeid zijn aangetrokken.

²⁷ De BASAM staat voor Basis vragenlijst Amsterdam en wordt gebruikt om de arbeidstevredenheid te meten. De BASAM is ingedeeld in de vijf hoofdthema’s: inhoud van het werk; houding t.o.v. de organisatie; houding t.o.v. de leidinggevende en collega’s; houding t.o.v. de beloning; de fysieke arbeidsomstandigheden.

piw'ers de opleiding Sociaal Pedagogisch Werk 4 (SPW 4) volgen. Het ROC verzorgt deze opleiding intern in de inrichting. Piw'ers moeten SPW 4 afronden om senior piw'er te kunnen worden. Executieven geven aan dat zij graag nog meer mogelijkheden tot verdieping willen hebben. Verder kan een executief medewerker via zijn afdelingshoofd een hbo-opleiding aanvragen. Sommige piw'ers geven aan geen gebruik te willen maken van deze opleidingsmogelijkheden, omdat ze het idee hebben dat de kans dan groot is dat zij hierna niet hun huidige baan mogen behouden, maar moeten doorstromen.

Oordeel

Personeel

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid en de uitvoering voldoen overwegend. Het verzuim is aan de lage kant en het personeelsbestand is grotendeels op orde. Executieve medewerkers geven aan dat zij PI Krimpen een plezierige organisatie vinden om voor te werken. Afdelingshoofden en senior piw'ers moeten echter hun weg nog vinden in de recente verschuiving van taken. Afdelingshoofden hebben hierdoor onder andere te weinig tijd voor de coaching van executieven. Bij arbeid en sport is momenteel sprake van een krappe bezetting. De borging voldoet volledig. Er is een werkgroep BASAM aanwezig, die zicht houdt op allerlei relevante ontwikkelingen en die tot op heden doorloopt. Ook treedt de PI actief op bij de aanpak van ziekteverzuim.

Aanbeveling

- Leg duidelijk vast welke taken bij afdelingshoofden en welke taken bij senior piw'ers rusten.

7.2 Communicatie

criterium

De European prison rules refereren in artikel 87 lid 1 aan de beschikbaarheid van een optimale communicatiestructuur binnen de inrichting. Naast een beoordeling hiervan is de Ist van mening dat een inrichting voor relevante maatschappelijke partners een actief PR-beleid dient te voeren.

Bevindingen

Voor PI Krimpen is de communicatie en overlegstructuur vastgelegd. Hieruit blijkt met welke regelmaat welk overleg plaatsvindt. Informatieoverdracht gaat onder meer via een interne nieuwsbrief. Deze is actueel in de berichtgeving. Ook betreft de directie medewerkers via zeepkistbijeenkomsten bij de gang van zaken in de inrichting. Na zeepkistbijeenkomsten zijn er bijeenkomsten van diverse werkgroepen, zoals de eerder genoemde werkgroep BASAM.

De afdelingshoofden geven aan dat er een behoorlijke e-mailcultuur is in PI Krimpen. Omdat behalve zakelijke e-mails ook veel onnodige e-mails worden verzonden, kost het lezen van e-mail veel tijd. Hierdoor bestaat voor hen het risico dat een belangrijk mailbericht niet wordt opgemerkt.

Teamoverleggen gaan bij zowel piw'ers als complexbeveiligers vaak niet door en de opkomst is bescheiden. Bij de piw'ers is de frequentie dat teamoverleg doorgaat wel hoger dan bij de complexbeveiligers. Meestal zijn van de tien à elf executieve medewerkers er ongeveer vier aanwezig. Deze executieven zijn niet per se van hetzelfde team. Executieve medewerkers geven aan dat de laatste maanden van 2010 het teamoverleg wel vaker doorgaat dan voorheen.

Van elk teamoverleg wordt een verslag gemaakt.

Het overleg over gedetineerden is recent veranderd. Zo is de naam veranderd van gedetineerdenberaad naar MDO. Per twee of drie afdelingen is er een eigen MDO. Elk MDO vindt één keer per twee weken plaats. Medische dienst, trajectbegeleider TR, MMD, BSD, geestelijke verzorging, psycholoog en piw'ers zijn bij het MDO aanwezig. Van de arbeid en de sport is momenteel niemand aanwezig, maar hiervoor krijgen zij in het nieuwe dagprogramma ruimte. De opkomst is de laatste tijd beter. De geestelijke verzorging was eerst bijvoorbeeld vaak niet aanwezig, maar is er tegenwoordig bijna altijd.

Het MDO heeft een uitgebreide agenda waar onder andere inkomsten, overplaatsingen, baantjes, zeswekelijkse besprekingen en overige zaken op staan. De afspraak is dat het afdelingshoofd voorzitter van het MDO is. Als het afdelingshoofd afwezig is, wordt hij vervangen.

In het MDO worden op verzoek gedetineerden besproken. Dit gebeurt in verband met bijvoorbeeld detentiefasering of verlof. In het MDO dat door de ISt is bijgewoond, werden de inkomsten goed en uitgebreid toegelicht en was er uitwisseling over bevindingen met het executieve personeel. Het BSD had een goede inbreng van argumenten over een verzoek tot overplaatsing van een gedetineerde.

Het is niet zo dat alle gedetineerden eens in de zoveel weken aan bod komen. Als er geen bijzonderheden zijn over een gedetineerde en geen van de aanwezigen iets over hem aan de orde wil stellen, gebeurt dit ook niet. Er wordt vanuit gegaan dat de aanwezigen over een gedetineerde genoeg informatie aanleveren. Is dit niet het geval, dan bespreekt het MDO de gedetineerde niet en schuift de bespreking door naar het volgende MDO. Hoewel volgens geïnterviewden de bespreking is verbeterd, functioneert het nog niet optimaal. Ook bereiden sommige disciplines het MDO niet goed voor, waardoor zij niet weten waar het over gaat.

De directie onderhoudt goed overleg met de ketenpartners in de regio.

Oordeel

Communicatie

Beleid

Uitvoering

Borging

Het beleid voldoet. De inrichting beschikt over een actuele vastgelegde communicatie- en overlegstructuur. De uitvoering voldoet beperkt. Hoewel de inrichting de afgelopen maanden duidelijk stappen heeft gemaakt richting een goed werkende communicatiestructuur, functioneren zeker de teamoverleggen nog steeds niet naar tevredenheid. Met het MDO is een redelijk start gemaakt.

De directie stelt zich open op in de communicatie met medewerkers. De genoemde zeepkistbijeenkomsten bieden aan medewerkers de mogelijkheid om eventuele opmerkingen bij de directie te leggen. Ook zijn onlangs de werking van teamoverleg en MDO bijgesteld. Omdat de communicatiestructuur niet periodiek wordt geëvalueerd, voldoet de borging overwegend.

Aanbevelingen

- Draag zorg voor het goed functioneren van teamoverleggen.
- Evalueer na de eerste ervaringen het MDO. Let hierbij op aanwezigheid van alle relevante functionarissen en de kwaliteit van de bespreking.

7.3 Integriteit

Criterium

Behalve het gegeven dat artikel 77 van de European prison rules het belang van integriteit benoemt, is er geen sprake van algemeen geldende regelgeving voor integriteit. Wel is integriteit een regelmatig terugkerend speerpunt in de planning-en-controlcyclus van de sector Gevangeniswezen. De ISt verwacht integer handelen van iedere medewerker die betrokken is bij de vormgeving van detentie in het belang van de medewerkers zelf, de gedetineerden en de organisatie.

Bevindingen

PI Krimpen heeft een vastgelegd integriteitsbeleid dat dateert uit 2009. Integriteit is de afgelopen periode aan bod gekomen bij een themavergadering van de complexbeveiligers en een teamdag van piw'ers. Integriteit is ook een van de onderwerpen die roulerend besproken wordt bij een teamoverleg. Dit zou echter structureler mogen gebeuren.

Als een integriteitsschending plaatsvindt binnen PI Krimpen, is de communicatie hierover niet voor iedereen duidelijk. De directie geeft aan dat het bij een schorsing lastig is om het juiste evenwicht te kiezen. De directie communiceert wat gezegd kan worden. Medewerkers vinden dit

echter vaak onvoldoende.

De inrichting beschikt over twee vertrouwenspersonen integriteit en twee vertrouwenspersonen seksuele intimidatie. Verder is er een landelijk contactpersoon integriteit. De executieve medewerkers weten deze personen te vinden.

Oordeel

Integriteit

Beleid

Uitvoering

Borging

Er is een vastgelegd integriteitsbeleid. Daarmee voldoet het beleid. De uitvoering voldoet ook. Executieve medewerkers weten de vertrouwenspersonen in de inrichting te vinden. Ook bespreken zij op diverse momenten het onderwerp, hoewel dit vaker zou mogen gebeuren.

De directie is zich bewust van de moeilijkheden rond de communicatie van integriteitsschendingen. Het integriteitsbeleid wordt echter niet geregeld geëvalueerd. De borging voldoet daarom overwegend.

7.4 Conclusie

Hoewel de Ist over het algemeen tevreden is over de onderzochte organisatieaspecten, dient PI Krimpen op enkele punten nog wel te verbeteren. Teamoverleggen en MDO's zijn essentieel voor een goede communicatie in een inrichting. De inrichting dient er daarom voor te zorgen dat deze structureel doorgang vinden en voldoende medewerkers deze bijwonen. Verder ervaren executieve medewerkers een te grote afstand tot hun afdelingshoofden.

8

Slotbeschouwing

Over het algemeen is de ISt positief over PI Krimpen aan den IJssel. De inrichting biedt plaats aan een grote en gedifferentieerde populatie en heeft hiertoe ook de mogelijkheid vanwege de indeling van de inrichting. De omgang tussen gedetineerden en medewerkers is rustig en respectvol. De directie gaat op een positieve en energieke manier om met veranderingen vanuit het programma Modernisering Gevangeniswezen (MGW).²⁸ De invoering van MGW heeft echter gezorgd voor een verschuiving in taken tussen van directie naar middenkader en naar senior-executieven, met name de laatste twee functiegroepen moeten hun plek hier nog in vinden. Daardoor is het soms onduidelijk wie verantwoordelijk is voor welke taken. De directie staat open voor meningen en ideeën van medewerkers en onder andere via de werkgroep BASAM en zeepkistbijeenkomsten wordt hen ook een platform geboden.

De rechtspositie van gedetineerden is voor het grootste deel op orde. Relevante voorzieningen, zoals de bibliotheek en sportfaciliteiten, voldoen aan de verwachtingen van de ISt en gedetineerden zijn hierover tevreden. PI Krimpen heeft een goed functionerend arbeidsbedrijf. Zo is het arbeidsaanbod divers en biedt de PI tevens vakarbeid in de vorm van een bakkerij. Activiteiten vallen bovendien zelden uit.

De planning van de activiteiten laat nog te wensen over, waardoor executieve medewerkers niet altijd tijd hebben voor bijvoorbeeld de invulling van het mentoraat. Ook het activiteitenprogramma zelf komt bij het hvb nog wat tijd te kort.

Ondanks dat de ISt positieve geluiden heeft gehoord van verschillende gedetineerden over het verblijf in de PI heerst er wel een klachtcultuur onder gedetineerden. In vergelijking tot andere inrichtingen zijn er jaarlijks zeer veel klachten. De ISt raadt aan om de achtergrond daarvan nader te onderzoeken en de afdoening van klachten te verbeteren.

De informatie-uitwisseling over gedetineerden in de PI Krimpen kent een aantal verbeterpunten. Gedragsrapportages over gedetineerden voldoen niet aan de verwachtingen. Dit geldt voor zowel het aantal rapportages als de kwaliteit van de rapportages. Dit maakt het in acute gevallen lastig om een goed beeld van een gedetineerde te krijgen. Overleggen over gedetineerden zoals het MDO, maar ook teamvergaderingen hebben een nieuwe opzet gekregen en zijn in ontwikkeling. Onder andere de deelname van medewerkers hieraan moet verbeteren.

²⁸ Modernisering Gevangeniswezen (MGW) is een landelijk beleidsprogramma dat leidt tot organisatorische aanpassingen in p.i.'s.

De interne veiligheid en de maatschappijbeveiliging beoordeelt de Inspectie als overwegend in orde. Technische beveiligingsapparatuur functioneert naar behoren en executieve medewerkers voeren over het algemeen met zorg de processen uit die de interne veiligheid en de maatschappijbeveiliging garanderen.

Deelname aan PPO-training is echter erg laag.

PI Krimpen is goed ingebed in de regio wat betreft nazorg en reïntegratieactiviteiten. De inrichting kan de nazorg en screeningsactiviteiten verbeteren door de volledige doelgroep te screenen op de nazorg en een aanbod te doen aan reïntegratieactiviteiten.

Bijlage 1

Oordeel

Legenda oordeel

- Voldoet niet aan de relevante normen en verwachtingen
- Voldoet in beperkte mate aan de relevante normen en verwachtingen
- Voldoet overwegend maar niet volledig aan de relevante normen en verwachtingen
- Voldoet aan de relevante normen en verwachtingen
- Strekt tot voorbeeld voor andere inrichtingen

	Beleid	Uitvoering	Borging
Rechtspositie gedetineerden			
<i>Insluiting</i>			
<i>Introductie</i>			
<i>Activiteiten</i>			
<i>Accommodatie</i>			
<i>Voeding</i>			
<i>Contact</i>			
<i>Toegang zorg</i>			
<i>Discipline</i>			
<i>Beklag</i>			
Omgang met gedetineerden			
<i>Screening</i>			
<i>Bejegening</i>			
<i>Rapportage</i>			
Interne veiligheid			
<i>Calamiteiten</i>			
<i>Agressiebeheersing</i>			
<i>Drugsontmoediging</i>			
Maatschappijbeveiliging			
<i>Beveiliging</i>			
<i>Toekenning verlof</i>			
<i>VI</i>			
Maatschappelijke reïntegratie			
<i>nazorg</i>			
<i>Reïntegratie</i>			
Organisatieaspecten			
<i>Personeel</i>			
<i>Communicatie</i>			
<i>Integriteit</i>			

Bijlage 2

Aanbevelingen

De ISt beveelt de PI het volgende aan:

1. Draag zorg dat alle gedetineerden kort na binnenkomst op de afdeling een introductiegesprek hebben.
2. Draag ervoor zorg dat op elke cel een uittreksel van de huisregels aanwezig is.
3. Creëer op het hvb een activiteiten aanbod dat voldoet aan de norm.
4. Draag ervoor zorg dat executieven voldoende tijd hebben om alle taken die bij hun functie horen op evenwichtige wijze uit te voeren.
5. Draag ervoor zorg dat er bij uitval van een activiteit zo veel mogelijk compensatie is.
6. Registreer centraal de uitval van activiteiten.
7. Blijf inspanningen verrichten om een oplossing te vinden voor het dagelijks weggooien van grote hoeveelheden warme maaltijden.
8. Informeer bezoekers actief als de gang van zaken bij bezoek verandert.
9. Zorg ervoor dat de beltijd evenredig verdeeld wordt tussen gedetineerden, doe dit zodanig dat op druk bezette belmomenten escalaties zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Bezie in hoeverre het aantal telefoons voldoende is voor de bezetting in de inrichting.
10. Overweeg of de mobiele telefoon die in noodgevallen gebruikt kan worden voor contact tussen gedetineerden en artsen op een snel toegankelijke plaats bewaard kan worden
11. Draag zorg voor tijdige en goed onderbouwde verweerschriften.
12. Onderzoek wat de oorzaak is van de zeer grote hoeveelheid klachten.
13. Draag zorg dat te allen tijde eventuele contra-indicaties zijn afgegeven voordat een gedetineerde MPC wordt geplaatst.
14. Investeer in de samenwerking met gemeentes: zo gaat het systeem van berichtgeving werken en verkrijgen de mmd'ers bruikbare informatie.
15. Leg een visie op bejegening van gedetineerden vast en betrek daarbij het mentorsysteem.
16. Leg vast waar een dagrapportage aan moet voldoen en zorg dat overeenkomstig wordt gehandeld.
17. Draag zorg voor een visie op de beheersing van agressie en geweld die bekend is bij het personeel.
18. Zorg ervoor dat al het executieve personeel geregeld deelneemt aan PPO.
19. Actualiseer de dienstinstructie voor het uitvoeren van een urinecontrole.
20. Realiseer een beter zicht op de effecten van het drugsontmoedigingsbeleid.
21. Houdt de uitvoering van kritische processen en het gebruik van technische beveiligingsapparatuur onder de aandacht door regelmatige bespreking van de toepassing cq. het gebruik.

22. Tel gedetineerden ook bij einde lucht en maak eenduidige afspraken over de controle van gedetineerden die terugkomen van de arbeid.
23. Evalueer de werking van de aanvraag en toekenning van verloven in de PI Krimpen. Stel eventuele knelpunten bij en leg de bestaande afspraken en werkwijzes vast in een instructie voor het BSD.
24. Draag er zorg voor dat zoals gepland de opgedane ervaring met v.i. advisering overgedragen wordt aan andere BSD medewerkers en zorg daarbij voor instructies voor het BSD. Verbeter de tijdigheid en de kwaliteit van de v.i. adviezen verder, onder andere door een betere onderbouwing van de eindconclusie.
25. Evalueer de werkwijze (inspanningen) van het MMD met betrekking tot het op orde brengen van de leefgebieden. Betrek hierbij de samenwerking met de ketenpartners. Breng eventuele verbeterpunten op orde en leg vervolgens de actuele werkwijze vast.
26. Evalueer de werkwijze van de trajectbegeleiders en draag vervolgens zorg voor lokale instructies en werkafspraken.
27. Leg duidelijk vast welke taken bij afdelingshoofden en welke taken bij senior piw'ers rusten.
28. Draag zorg voor het goed functioneren van teamoverleggen.
29. Evalueer na de eerste ervaringen het MDO. Let hierbij op aanwezigheid van alle relevante functionarissen en de kwaliteit van de bespreking.

Bijlage 3

Afkortingen

AKA	arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent
ART	Training agressie regulatie
bad	binnenkomst afdeling delinquenten
BASAM	basisvragenlijst Amsterdam
BHV	bedrijfs hulpverlening
bsd	bureau selectie- en detentiebegeleiding
BSF	bureau selectiefunctionarissen
bva	bevolkingsadministratie
CBTR	Coördinatiebureau Terugdringen Recidive
CoVa	Training Cognitieve Vaardigheden
CVvi	Centrale Voorziening voorwaardelijke invrijheidstelling
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DPAN	Digitaal Platform Aansluiting Nazorg
EBI	extra beveiligde inrichting
EPR	European prison rules
ESA	externe security audit
hvb	huis van bewaring
IBT	Intern bijstands team
ISt	Inspectie voor de Sanctietoepassing
md	medische dienst
MDO	multidisciplinair overleg
MGW	modernisering Gevangeniswezen
mmd'er	medewerker maatschappelijke dienstverlening
mpc	meerpersoonscel
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
Pbw	penitentiaire beginselenwet
pi	penitentiaire inrichting
piw'er	penitentiair inrichtingswerker
PMO	psycho medisch overleg
PPO	praktisch penitentiair optreden
pve	programma van eisen
RI&E	risico inventarisatie en –evaluatie
ROC	regionaal opleidingscentrum
RSJ	Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
SDGW	sectordirecteur gevangeniswezen

SVG	Stichting Verslavingsreclassering
TR	terugdringen recidive
TRIS	trajectinformatiesysteem
VC	vrijhedencommissie
VCA	veiligheidscertificaat aannemers
vi	voorwaardelijke invrijheidstelling
VMZ	verantwoorde medische zorg
ZBBI	zeer beperkt beveiligde inrichting

Bijlage 4

Bronnen

Calamiteitenmappen 2010
Capaciteitsoverzicht 2010
Dagprogramma's 2010
Dienstinstructies 2010
Formatie- bezettingsoverzicht 2010
Gedetineerdensurvey 2007
Huisregels 2010
Jaarplan A3 P 2010, PI x
Jaarverslag 2009 commissie van toezicht PI x
Jaarverslag 2009, PI x
Meldingen bijzondere voorvallen 2010
Nieuwsbrieven Stormpost edities 2010
Organogram 2010
Overzicht functioneringsgesprekken 2009-2010
Overzicht klaagschriften 2009-2010
Overzicht personeelsverloop 2009-2010
Overzicht sancties en maatregelen 2009-2010
Overzicht urinecontroles 2010
Overzicht verzuimpercentages 2006-2010
Plan van Aanpak Extra Zorg Voorziening 2010
Programma RI&E 2010
Resultaten audit BVA 2008
Resultaten FIT KIT 2009 en 2010
Sanctiebeleid 2010
Verdeling portefeuilles 2010
Verslag externe security audit 2008 en 2010
Verslagen detentieeraad 2010
Verslagen teamoverleg 2010
Verslagen werkgroep BASAM 2010
Werkplan BASAM 2008

Bijlage 5

Inspectieprogramma

Inspectieprogramma
Dag 1, woensdag 8 december

	<i>Parallel programma</i>	<i>Parallel programma</i>
9.00-9.30 uur	Aankomst Kennismaking met contactpersoon, installatie van werkkamer, introductie bij het MT, korte toelichting van het programma en de werkwijze	
9.30-10.30 uur	Interview directie Gesprek met directieleden aan de hand van documentatie en actuele ontwikkelingen	
10.30-12.30 uur	Rondgang door en schouw van de inrichting	
12.30-13.00 uur	Lunch in werkkamer	
13.00-14.30 uur	Interview gedetineerden - minimaal 4 en maximaal 6 - afkomstig van verschillende afdelingen (hvb en gevangenis) - bij voorkeur met daarbij een vertegenwoordiger van de Gedeco - graag niet uitsluitend Gedeco-leden en/of reinigers	Werkwijze bezoek en luchten 2 inspecteurs beschouwen de activiteiten luchten en bezoek en vullen een checklist in
15.00-15.45 uur	Interview medewerkers afdeling Gedetineerdzaken: medewerkers bsd	Werkwijze BAD en BVA 2 inspecteurs bezoeken het BAD en de Bevolkingsadministratie en vullen een checklist in. Daarbij gesprek met aanwezige medewerkers en inzage in dossiers BVA
15.45-16.30 uur Gesprekspartners (afdeling en naam)	Interview medewerkers afdeling Gedetineerdzaken: medewerkers MMD & TR	NB: begeleiding gewenst
16.30-17.00 uur	Evaluatie dag 1	

Dag 2, woensdag 15 december

9.15-9.45 uur	Interview executieve medewerkers (maximaal 7 vertegenwoordigers van verschillende afdelingen uit de	Interview hoofd facilitaire zaken Interview van 1 inspecteur met het hoofd facilitaire zaken aan de hand van checklist
9.45-10.30 uur	functiegroepen beveiliging en piw, indien mogelijk inclusief een vertegenwoordiger van de medezeggenschap)	Werkwijze BOS 1 inspecteur bezoekt bibliotheek, interviewt bibliothecaris en vult een checklist in
10.45-12.00 uur	Interview Beveiliging hoofd beveiliging en teamleiders beveiliging, BHV-coördinator en preventiemedewerker Check incidentregistratie veiligheid inclusief UC's en celinspecties	Bezoek leefafdelingen/BSD 1 inspecteur aanschouwt de reguliere gang van zaken op de afdelingen en bezoekt BSD om dossiers in te zien NB. Begeleiding gewenst
12.00-13.00 uur	Lunch in werkkamer + documentatie	
13.00-14.30 uur	Interview leidinggevend en leefafdelingen Gesprek met 4 afdelingshoofden	Bijwonen teamoverleg/ MDO door 1 inspecteur (start om 12.45 uur)
15.00 – 16.15 uur	Interview zorgstaf Gesprek met hoofd medische dienst, (zo mogelijk) arts, verpleegkundige, psycholoog	Werkwijze afdeling Arbeid 1 inspecteur bezoekt afdeling arbeid en spreekt met leiding en werkmeesters aan de hand van checklist
16.30 - 17.00 uur	Evaluatie dag 2	

Dag 3, donderdag 16 december

09.00-10.00 uur	<p>Interview medewerkers BOS</p> <p>Gesprek met onderwijsgeevenden en ILO, schouw van onderwijs en sportfaciliteiten</p>	<p>Interview gedetineerden (individueel)</p> <p>Inspecteurs bezoeken de leefafdelingen en spreken (willekeurig) individueel met gedetineerden op cel</p> <p>Obv selectie gedetineerden door ISt (lijst opvragen BSD)</p>
10.15-11.00 uur	<p>Bezoek stiltecentrum inclusief interview geestelijke verzorging</p> <p>Inspecteurs bezoeken het stiltecentrum en gaan in gesprek met geestelijke verzorgers.</p>	<p>Inzage documentatie in werkruimte ISt</p> <p>Interview met hoofd bsd en checken documentatie (verloven, uc's, vi-adviezen, TR, nazorg)</p>
11.00-12.30 uur	<p>Inzage documentatie in werkruimte ISt</p>	
12.30-13.30 uur	<p>Interview en gezamenlijke lunch met een vertegenwoordiging uit de Commissie van Toezicht</p>	
13.30-15.00 uur	<p>Oriëntatie restpunten</p> <p>Indien nodig wordt nagegaan of er ten aanzien van criteria nog vraagpunten zijn.</p> <p>Vorbereiding terugkoppeling in werkruimte ISt</p>	
15.00-16.00 uur	<p>Korte terugkoppeling bevindingen doorlichting aan de directie</p>	

Bijlage 6

Geografische ligging

Missie ISt

“De ISt ziet toe op de sanctietoepassing met het oog op zichtbare verbetering van de effectiviteit en kwaliteit van de sanctietoepassing.

De ISt adviseert de minister van Justitie ten behoeve van borging van behoorlijke sanctietoepassing.

De ISt is hierbij onafhankelijk in haar oordeel, transparant in haar werkwijze en professioneel in haar kennis, vaardigheid en houding.”

Dit is een uitgave van:
Inspectie voor de Sanctietoepassing
Kalvermarkt 53 | 2511 CB Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.ist.nl

Maart 2011 | Publicatie-nr. J-7585